№ 11. Tallinnas, laupäewal 29. aprillil, 1906. I. aastakäik.

Ilmub iga kesknädala ja laupäewa hommikul.
Toimetus on:
Tallinnas, Müürimahe uul. Schifferi trükikojas.
Talitus:
Harju uul. hra Kunsiku raamatukauplusel.
Toimetuse adress:
„Nooruse" toimetusele, Tallinnas.
Wene keeles: Въ редакцію газеты „Noorus" Ревель, Эстл. губ.
Teistes linnades ja maal wõtawad tellimisi ja kuulutusi wastu agendid ja kõik tähtsamad raamatukauplused. Wõlgu tellimisi wastu ei wõeta.

NOORUS

Wastutaw toimetaja ja wäljaandja Aleksander Trilljärw.

Tellimise hind:

Postiga:		Postita:	
aastas	3 rbl. — kop.	aastas	2 rbl. 50 kop.
½ "	1 " 60 "	½ "	1 " 30 "
¼ "	— " 85 "	¼ "	— " 65 "
kuus	— " 30 "	kuus	— " 25 "

Wäljamaale aastas 5 rbl. 50 kop.
Ükfik nummer maksab 3 kop.
Adressi muutmise eest 10 kop.
Kuulutuste petit-rida maksab 3 kop., lehe ees 10 kop.

Tähele panna!

Ajalehe

„Nooruse"

talitus on: Harju uulitsal, herra Kunsiku raamatukaupluses, kus igal ajal tellimisi ja kuulutusi wastu wõetakse.

„Nooruse" toimetus.

Kõigekõrgem käskkiri mereministrile:

Aleksei Aleksejewitsch!

Alustatud suured uuendused riigi elus, mille eesmärgiks Meie kalli Isamaa uuenemine ja hea käekäik on, wõiwad ainult siis edukalt täide minna, kui Wene rahwas kindel on, et riigil wälimisi waenlasi karta ei pruugi, ja teab, et Wenemaa teiste riikide seas alati suurriigi seisukohale jääb. Sellepärast on tarwilik wõimalikult ruttu riigi teiste sõjajõudude kõrwal ka kohest sõjalaewastiku muretseda ja seda täieliselt sõjawalmis pidada, sest muidu ei wõi ükski laewastik oma riiklise tähtsuse kõrgusel seista. Kõik laewameeskonna hoolitsus ja kõik kulud, mis riik laewastiku ehitamiseks ja sõjawalmis seadmiseks teeb, wõiwad siiski seni ajani ilmaaegsed olla, kui laewastiku korraldamiseks uued alused ei ole pandud, mis korraliku, otstarbekohase ja wastutawa mereministeriumi tööd kindlustaks. Põhjalikkusi ja wiibimata ettewõetawaid uuendusi laewastikus ja põhjalikku merewäe peastaabi uuendust, kes praegusel ajal riigi sõjalaewastiku sõjawalmis olemise eest hoolt kannab, kõige tarwilikumaks pidades, käsime Meie: 1) wiibimata merewäe peastaabist statistika osakonda ja sellega ühes laewastiku mobiliserimise korralduse osakonda ajutada, mis nagu teised mereministeriumi all olewad ajutused, iseseisew oleks, ja mida merewäe kindralstaabiks tuleb nimetada. 2) tegewad osakonnad wäliste merede peasadamates ja ka merewäe agendid wäljamaal tulewad merewäe kindralstaabi alla seada, mille hooleks ka Nikolai merewäe akademia meresõjateaduste kursuse plaanid ja programmide kokkuseadmine tuleb anda. 3) merewäe kindralstaabi walitsuse ja sõjaministeriumi peastaabi wahel tegewust ühendawates komisjonides, mis riigikaitsemiseks ja sõjajõududele ebanemiseks [illegible] tuwad, kindlaks määrata. 4) et merewäe kindralstaabi walitsuse ülem riigikaitse komitee alaline liige oleks. 5) merewäe kindralstaabi walitsuse kohta käiwad mereministeriumi kõigekõrgemalt kinnitatud [illegible] merewäe kindralstaabi ülemale [illegible] juurdeõiguste üle panna. [illegible] kõige tähtsamad walitsuse seaduste [illegible] kokkuseadmisi [illegible] kohaselt muudetud [illegible].

Olgu see rohkelt muudetud [illegible] riumis, ühes kõige tähtsamas omeetkohas, Meie laewastiku uuenemise ja korraldamise [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible]

„Nikolai".

[illegible]

Mis on warandus ja selle kinnitamine?

„Wastastikune üksteise toetamine", „[illegible] ühendamine üksteisele" — kui ilusaste ja otseliselt kõlawad need mõisted inimese [illegible]! ... Kuid kahjuks, siiski peame elutõsidusest seda nägema, et wennalik [illegible] ühendamine ja üksteise toetamine inimlisi hädaohtu kõlalt näherdada ei suuda! . . .

Tihtigi peame nägema, et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Hämitew on küll; rakke on rohke! Sellest on ka nende kehwustamise järeltulijad kerdetawad ja rakked, selle järele warandus, kus palju ja mitsuguse hinnalisi warandusi enestele olemas nõuawad, ning mitsugusi [illegible] kõwitatawad warandusi üksteisele on. Warandused, mis ühes kehas koos, üksteise läheduses [illegible], nõuawad wäga kergesti ühise õnnetuse läbi hõwitatud saada. Sagedaste on ju seda ette tulnud, et [illegible] terwed linnad ja alewid tuhahunikuks on teinud ning rohkesti lopsakad terwed maakonnad kõrbeks muutnud. Sellest siis ka selgub meile, et niisugused [illegible] kõwitamise wastu wõetud, kapitalisekohased kinnitusealutused, nagu wastastiku kinnitamine ja awitamise ühisused, wõitlusewõimelised on.

Wastastiku abiandmise mõte on teostetaw ja kasulik ainult teatawate kohaliste olude piirkonnas, s. o. teatawa hulga warandusomanikude keskel, kellede warandusline olukord ja eluting[imused] enam ehk wähem ühesugused on, [illegible] ringkonnas, [illegible] keskel üh. [illegible] Talup[oegade] [illegible] ned, näituseks, on igal pool enamasti ühesugused — [illegible] järele arwates; ka nende warandusline seisukord on enamasti ühesugune. Kui asuks aga nende ki niinise [illegible] hulka kergi wabrik- omanik, kelle waral [illegible] kus ei [illegible] [illegible] [illegible] siis [illegible] [illegible] [illegible] kinnitamise [illegible], et kahju [illegible] [illegible] [illegible]. Sest kui kinnitatud wabrik ära põleb, siis ei jõua teised ühisuse liikmed juba kahju ka ilma wäljamaksta, kui ned oma warandust [illegible] ära annaks.

Ehk jälle: talupoegade [illegible] külades on enamasti üksteisest eemale ehitatud, mis tuli [illegible] korral wäga [illegible] tulise [illegible] on; [illegible] [illegible] [illegible] ka ühisuse hulgas [illegible] alew on, kus majad ko[sta]ras koos, ja kui see korraga maha põleks? Eks oleks siis kõik ühisuse liikmed korraga maksujõuetuks? —

Neute [illegible] näitawad meil peame siis järjekindlalt otsustama, et wastastiku kinnitamise ühisused kinnitatawa warandusewahelise [illegible] järele [illegible] liikmete olu korras otstarbekohased ei ole ja et selle otstarbe kättesaamiseks terwe laadi kinnituse wiisi tingimata tarwis on, mis oma sisemise korraldamise üleüldine oleks ja teiseks [illegible] [illegible] [illegible] ilma tegewus igasuguse waranduse alalhoidmise [illegible] oleks.

Missugune [illegible] on ka juba niisugusi kinnitusi [illegible] — [illegible] ajaloo.

(Järgneb.)

Meie praegune seisukord. 3

[illegible] et meil Baltimaa elanikkudel, kes wõõrast keelt kõige wähem [illegible] leiba teenida, peale Wene keele wõõrsimise ka Saksakeel tingimata tarwilik on. Ka teistes Wenemaa linnades, iseäranis Peterburis ja Moskwas nõutakse Saksakeelt; selleks olgu wäikene näitus: kaks noormeest minu tuttawatest läksiwad wõõdalõinud sügisel Tallinnast Peterburisse omale kohta otsima. Mõlemad oliwad kohaliste 4-klassiliste linnakoolide kasu[gu] ainult ükskindel, [illegible] [illegible] wõinud peale Wenekeele ka üsna hästi Saksakeelt mõista. Sellel läks ka korda juba paari päewa pärast ühes suuremas kontoris kohta leida, kuna aga tema seltsimees, ehk ta küll muidu kõigiti tubli mees oli, aga et Peterburis niisugusid kohatahtjaid tuhandete kaupa leidub, kes ainult Wenekeelt mõistawad, ilekohe kuu kohata oli ja teenistust otsis, ja wiimaks alles oma seltsimehe läbi, kes omas uues teenistuses omale juba tuttawaid ja sõpru oli saanud, ühte kaubamajasse alama kirjutaja koha sai, kus temale esialgu ainult 25 rubla kuupalka wõeti, mis Peterburi elu [illegible] kohta [illegible] on.

Mina, [illegible] kirjutaja, olen ülles mitmesugusi [illegible] [illegible]; [illegible] ja [illegible] [illegible] olen ma Wene- ja Poolamaa pinnal pööda leidnud. Et ma kewadel ega ühes Warschawi kaubamajas kui prowisor ametis olin, siis ei olnud mul ka kusagil kindlat elupaika, waid alaline rändamine linnast linna ja kubermangust kubermangu. Oma reiside peal sain ma enamiste kõigi Wenemaal elawate rahwastikudega tuttawaks ja õppisin [illegible] nende elukombeid [illegible]. Kõik need u[illegible] kõnelded, ni [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] praegu [illegible] sejawad. Sellest siis ka tuleb, et nii mitmed Wenemaal elawad eestlased ja lätlased endid [illegible] saksalasteks tunnistawad. „Нѣмецъ аккуратный!" ütleb wenelane ja sellega on palju ütelnud. Ehk küll nende mõlemi rahwaste wahel mingit lähemat sõbralikku ühendust ei ole ja isegi wahest kadeduse wihalergid nende wahel leegitsewad, ei salga wenelane seda siiski mitte ära, et sakslane temast nii mitmes osjas osawam on ja wõtab temalt heameelega õpetust. Meil ei tahetud aga sellest sugugi teada saada, et meie sakslastelt midagi oleksime õppinud ehk heriduist saanud. Ainult halbu külgesi sowitakse pärwakalgele tuua ja isegi niisuguseid [illegible] [illegible] [illegible] sõja, millebsi wiimased ehk waleft untgi ei ole näinud. Mis küll wõõdalõinud aasta oktobri kuusi peale siin linnas kõik ei ole räägitud ja arutatud! — Oise wreetust õratow! Mõni asi on nii weider, et kurjale tahtmatalt naeru peale ajeb; asi on nii lapsik ja põhjuseta, ega palju[gi] leidub neid, kes seda usuwad. Tuletame ainult, näituseks, wõõdalõinud aasta kurba Uue turu sündmust meelde. Mõni päew peale selle teebis juba nii mõnigi „nuhumees" sellest kõnelda, kes sulles osjas peasüüdlased oliwad. Kes siis muud kui ikka linnasaksad! Noorem soldatite mundrisi toetud kohalisesse saksa klubisse, kuhu sekkind ka wargti peale selle kokku kogunud ja endid soldatiteks ümber moondanud. Sealt läinud nad siis otsekohe turule ja ja halanud pommutama. Osawõtjaid olnud aga nõnda palju, et kroonupüssidest nappus kätte tulnud, nii et üks osa omale kodust jahipüssid tarwitusele pidanud wõtma.

Et sarnastel jutudel mingisugust tõe põhja all ei olnud, waid ainult kuritahtlised wäljamõeldud waled oliwad, on juba iseenesestgi mõista. Kõik niisugused jutud ja kõned panti maksu ja rahutuste ehutojatest ainult selle pärast käima, et rahwast sakslaste ja mõisnikkude wastu ülesse kihutada. Niisuguste „rahwa ja edumeeste" wäljakülwatud kuri seeme ei jäenud ka mitte tagajärjetaks: leidus peegi niisuguseid tulipäid, kes seda uskusiwad ja igaühele, kes aga teda wene keeles [illegible] tatteemaksmisi wandu firad. Meesu leegid lagu eesiwad nagu kulutuli laiali ja juba lõige lähemal ajal oli meie, kiamale nii wagane ja rahuline, Eestimaa pind rüüstajate ja põletajate tellermaaks ümber muutunud.

(Järgneb.)

Teater ja Prantsuse rewolutsion.

Wene keelest Kugust Kunilmann.

Suur prantsuse rewolutsion, mis wana feodalismuse korra, mõisnikude ja waimulikkude eesõigused lõikete ära häwitas, mis iseswalituse [illegible] ja „inimese ja kodaniku õigused" maksewaks tunnistas, — see rewolutsion, mis pärast terwe õhtu Europa peale mõjus, — ei olnud mitte rutuline, looduse jõududest juhituv pööre, nagu meie seda 1848 a. leiame. Wana kord kaldus juba Ludwig XIV. ajal [illegible]: keisrikoja rikkus ja hiilgus laius tööriste rahwa peal, kes üleüldisest maksudest waeseks jäi. Aga tema walitsuse wälimine hiilgus, Molière'i, Rasine, Corneill'iga, prantsuse keele õitsemisega, mis sellest ajast peale rahwuswaheliseks sai, hiilgawad wõidud sõdades — kõik see pööras rahwa tähelepanemise piiramata isewalitsuse paha'est külgedest kõrwale. Ludwig XV oli iseloomu poolest maobal hirmuwalitseja, madalate, mukaste kombetega. Tema walitsuse ajal sündis see salajane käärimine, mis Ludwig XVI ajal kõige suurema rewolutsioni laenena kõik oma alla mattis. Tähtsamat osa selles liikumises mängis see mõttetõrkus, mida „XVIII aastasaja walgustawaks mõttetõrkuseks" nimetatakse.

Aga oli ka teine faktor, mis laiema kihtide peale mõjus, — teater. Wiimane ei teinud mitte wähe: tema mõju üleüldise liikumise peale ei olnud mitte wäikene, ega tähtsuseta. Teater oli juht, kõigi küsimiste walgustaja, mis selleaegset enamat jagu prantsuse seltskonda põnewuses hoidis. Esimesel, nii ütelda, rewolutsionilisel ajajärgul, sammub teater kui kaswataja auga liwu all eel, rahwale õpetades, et igaüks waba kodanik ja inimene on.

Just rewolutsioni eel, kõige kangema käärimise silmapilgul, kui rahwa ergud põnewil on, nii kui äikest aimates, — sell ajajärgul näitab teater loomutruult seltskonna tuju.

Ludwig XV ajal oli teater terwe prantsuse rahwale humitowaks moodiasjaks. Esiteks ilmub see kirg kuninga kojas, kuningast kuni tema armukese Pompadour'ini jõunnib see kirg nõrkelowal, [illegible]. Siis jõunnib see kirg ennast aadeltiselise seas, kes igas asjas esimesi tahawad järele aimata; wiimaks hakkab see ka alamate waeste seltskonna-kihtide külge.

Et prantslased loomu poolest teatrilik rahwas on, siis paniwad nad asjaarmastajate te-

---

Saatuse woogudes.

Romaan tõsisest elust. Wene keelest Adele Laurson.

(Jätkab.)

Marie Nikolajewnat ei näidanud wõerad asjad huwitama: kõige rahulisemal kombel wõis ta ühe tassist ja kaiwatas neid. Olga Mihailowna näga omandas [illegible] rohkem naturikkuma jume ja ta silmades [illegible] tulukes piiarate tundemärk. Ta oli wististi ootanud, et ma kirja tema kätte annakiin ja tundis ennast nüüd haawatud olema. Kuid ta sai tiemeie üle wõitu ja oma õritanud näga minu poole pöörates, küsis ta sunnitud rõõmuga: „On see tähtjas?" Ta hõõl wariieks selle parkes. Ma naeratasin: „Kas sa siis ei tea et kõik, mis minule tähtjas, siin on."

See „siin", mida ma esimest korda tarwitasin, tegi minu sõbra Kremtschatowi natukene rahutumaks, ta jäi seisma ja waatas mulle käsiwalt otsa. Ma põõrasin ennast tema poole ja ütlesin.

„Wassili Wassiljewitsch! Meie tuleme tähtsa asja pärast teie juurde. Ma tean, et teie meile oma abi ära ei ütle. Ma pean warsti oma wiimasele eksamile minema . . . Poole tunni pärast olen ma õigusteaduse kandidaat . . . Selle aja sees olge teie nõnda head ja seadke Olga Mihailowna ja minu pulmade tarwis kõik korda! . . . Meie laseme endid täna laulatada . . ."

„Ah! . . . So . . . Heameelega! See on ju wäga lihtne . . ." ütles Kremtschatow, kes seda sugugi arwata ei wõinud. „Teate, see on ju kõigekõrgema kraadini algupäraline!".

„Mina loodan ka teie abi peale!" ütlesin ma Kremtschatowi prundi poole pöördes. Ta nikutas nõusolemise tähenduseks pega. Mõtpulmade korraldamise üle näitas temale meeldima.

„Ma mõtlen, et meie kahe tunniga walmis saame. Siin on meie paberid! Nad on kõik korras."

Ma andsin paberid Kremtschatowi kätte ja wõtsin oma kübara. Olga Mihailowna tõusis rutu püsti ja hakkas ennast wäljaminekuks walmis panema.

Tema näqu, mille peal weel endise, rööt mahalurutud ärituse jälgesi näha wõis, naeratas kõigile: — minule, Kremtschatowile ja Marie Nikolajewnale wastu. Mulle näitas, nagu sünnitis see ta oma tahtmise wastu ei ta isegi teadnud, millest ta näojooned jutustasiwad. Nõrm, mida temale teatmine, ei iiti kana, kena igatsetud õnn temale tsoiaks, sünnitas, peegeldas ennast kõigis tema liikumistes. Ei meie endid laulatada laseme, siis oli sellel tseäralik tähtsus. Wõib olla, et ta kolme päewa eest ennast selleks liiga waraks pidas ja kaiul ta minu wastuwaewatuse peale loobis, siiski ei ootanud ta midagi kena kestwat [illegible]. Ma tahtsin nii ruttu, kui wõimalik seda õnne meres ujumas näha: õnn oli ju see, millest ta siia saadik üksnes unistanud, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

Meie jätsime Kremtschatowi [illegible] [illegible] maha. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

„[illegible] [illegible]" küsis ta, kui meie juba uste juures olime.

„Misjuguni see teie tahate, sell siamas [illegible] kõige parimine meeltib!" ütles Olga Mihailowna naeratades.

Ta wõttis minu käe alt kinni ja toetas ennast nagu [illegible] minu najale. Ta naeratas [illegible] pärast. Ma lõksin kindlal sammul, sest kõik mis ma teinud olin, oli minu kindla tahtmise ja läbikaalumise wili; kõige tähtsama osa omast plaanist olin ma täide saatnud ja teadmine, et ma ühes sellega sellele inimesele, kes mind kõige rohkem tarwitas, ka ärarääkimata õnne walmistasin, maiwustas mind ja pani minu uuikesnute sarnalisse seisukorda. Meie tegime otsuseks, et Olga mind tennasaks ootama peab. Ma saatsin ta sinna ja jätsin teda ühe pingi peal istet wõtta.

Oli üks palaw suwine päew. Ohk oli waikne ja otse lämmataw. Talmuga kaetud akatsia puude lehed ei liikunud. Nende wari ei pakkunud sugugi wiidusi. Umbes kümmekonna pinasi temal oli weikese ümmargust olatsi peal purskaew, mis peenikesi weejugasi taewa poole saatis; warblased lasiwad endid lagastakkamate weejugade alla maha ja jõiwad jänuliste lonksudega karastawat wett. Ualitsa jõmpsikud kummardasiwad üle kaewu rakete, et oma käsa külmas wees jahutada.

Talmuga kaetud akatsia puude all pinkide peal istusiwad lastetüdrukud ja naersiwad ning naljatasiwad isekeskis, kuna lapsed nende juures wankrites magasiwad. Siin ja seal pinkide peal magasiwad peab ette poole hoides ehk üle pingi seljatoguse tagaspoole wisates, mureta linnaelanikud.

Kui ma minema tahtsin hakata, küsis Olga Mihailowna ootamatalt

„Mika jalle kirjutatakse?" selle juures naeratas ta meelitawalt, hammustas oma huuli ja pigistas silmad kinni

Ma tahtsin temale wastata, et sel kirjal mingisugust tähtsust ei ole, aga enne kui ma tan wastuseks sain lahti teha, rääkis ta edasi: „Sinul ei maksa mulle seda ka sugugi öelda, see wõib ju minule üks kõik olla. Sa oled terk, tubli meesterahwas ja kui sa „seal" weel seotud oleks olnud poleks sa niisugust [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sugugi tarwis ei oleks [illegible] . . . Eks ei wõõnud?" Ma [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

„Sinul on täiesti õigus!" wastasin ma [illegible] [illegible] oma käe, mida ta [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ja ioositas: „Oh [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]."

Kui [illegible] [illegible] järele: „[illegible] [illegible] ... meie [illegible] [illegible] [illegible]. Ma naersin wastuseks ja läksin edasi. Wõib olla näitas see tarwilik olema, et ma wiimasele katsumisele minnes, mille külles ka minu tulewik rippus, kesinkohtu seaduse peale sugugi ei mõtelnud. Põhjus oli, et ma oma teadmise peale kindel olin. Ma teadsin asja, millis ma läbikatsumise alla [illegible] [illegible], põhjalikult, ning sellepärast ei tunnud ma prohwessori ees kartust.

Mõttes tegin ma üleüldise kokkuwõtte selle [illegible] mis ma mõõdalõinud kahe päewa jooksul läbi olin elanud.

Ma sain minuks käsiwa, aga siiski mitte mulle kindlasti teadwa otsuse järele Olga Mihailowna austajaks. Eile teadsin ma juba, et kui ma omale ette wõetud eesmärki kätte saada. Olga Mihailowna abielusse pran astuma. Anna Gawrilowa jutustuse järele teadsin ma, missugust terd Nadja saab meie elsema. Ta aitas [illegible] kindlaste mind ja minu äraolemine ei näidanud tema peale mõjuwa. Ta wõis ainult wihastada, nagu ma Anna Gawrilowna wiimasest kirjast otsustasin ja muud midagi. Ma pidin teda kubagi wiisi haawama. Ma wõtsin ka Olga ja minu wahelise seisukorra läbikaalumise alla. Muidugi et oleks see minu poolt tõeste aus olnud, tema wõrka terwist oma kaasa pruukida. Aga ma wõtsin seda põhjast niisama wähe ettewõtta, kui ma seda ümbermuuta wõisin. Ma ei wõinud ju iseennast petta, iseenesele selgeks teha, et ma temaga seda aastat ära wõin elada, kuna ma päris hästi teadsin, et meie õnn eales, kõige rohkem ka ehk kaks aastat kesta wõib. Ja missugune õnn ei walitsenud selles waesest! Ma ei wõinud mingisugust põhjust leida, mis mu tegewust oleks hukka mõistnud.

Mis wiimastes sündmustes minu oma isikuse puutub, siis olin ma suuri ü[leüldise] ettelleidmisi teinud. Kõige pealt leidsin ma, et Olga Mihailownast tubli armastaja abikaasa saab. Ta oli nii nõrkum, ta armaet ta tubin[u] nõnda põlewad, et neid meeletutates, werri mulle pähe tõusis. Seda, mida ma tema juures seeles [illegible], oli enamast suur, et ma ideele ei teadnud, mis mulle mitte õiguse poleks annud öelda: „armastan" teda.

Eila [illegible] ma huilgaw [illegible]. Ma keeranud [illegible]; kuid minu suure imestuseks ei leidnud ma Olgat selle pingi pealt, kuhu ma teda istuma jätsin. Ma läksin terwe aia — see ei olnud suur — läbi, aga teda ei olnud kusagil. Mul tuli mõtte, kas ta mitte wõer [illegible] [illegible], mis siin ja [illegible] waba taewa all oli, ei läinud. Ma [illegible] raestoranijaste sisse. Weikesete [illegible] ega ka tud marmorist laudade taga istusiwad wõõrad, kuus pärrat ja jõiwad hommikust. Mitte kaugel nõ[illegible] ühe laua taga istus Olga ühe kaetud laua taga. Ta tõi paraja[jasti] pasterti ja eküsas kinna suurde punast weini; kui ta mind nägi hakkas ta naerma ja ütles:

„Kui inimene ennast õnnelikku tunneb olema, on tal ka [illegible] . . . Kas ei taha sa minuga ühes hommikust süüa? [illegible] [illegible] [illegible] tellinud . . . Majonnaise, beefsteak ja kohwi, oled sa sellega rahul?"

Muidugi mõista, olin ma sellega rahul, Ka mina tundsin enese näljase olewat. Ta küsis, kuidas eksam läks; ma seadsin ennast temale kui õigusteaduse kandidaati ette.

„Tead sa, meie peame klaasi shampanjeri selle ja kõigi, kõige teise peale jooma," arwas Olga Mihai[lowna].

See „kõigi, kõigi teise" ütles ta nõidusrikka näoga ja waatas selle juures mulle kirb[illegible] silmi.

„Ei, ütlesin ma, ainult „kõigi, kõigi teise peale" joome meie; kandidatiks saamine on igapäine, kuid meie õnn, ja ka iga õnn siin maa peal on aruldane.

See meeldis temale. Shampanjer toodi lauale, meie kallasime klaasid täis ja jõime pikkamisi, waikides, mis juures meie wastastiku üksteisele rääkima, küsiwa pilguga otsa waatsime. Ma mõtlesin, kui harulbane õnn minule osaks oli saanud. — Ühest naesterahwast, kes kaua aastate jooksul oma tundmusi alla on pidanud surema, ja kes ise nii ilus nii õrn, armastatud saada, see oli tõeste suur õnn.

Meie jõime endi klaasid tühjaks; ülejäenud osa pudelis andsime kelnerile, mis eest see meid sügawa kummardusega tänas. Warsti peale selle olime meie Kremtschatowi juures. Wiimane ootas meid kannatamatalt ja tuli meile trepi peale wastu. Ta nägi wäga tõsine wälja. Wististi awaldas sündmuse tõsidus tema peale mõju.

„Ma olin kõigiga [illegible]; [illegible] olin ma rääkinud, kunni-meil kirikus ma ta; [illegible] pärast wõime kimaptit kirikuse sõita".

Tema mitte wäga suures toas oliwad umbes kümme inimesi. Meie wõeti tubli „hurra" hüüdega, mida üksmeelik naer saatis, wastu. Kõik nad olid, — nende hulgas oli ka kolm naesterahwast — oli [illegible] meie weikese [illegible] konna liikmed. [illegible] oli mull üks tundmatu, kui wäga mind selles ring ennast armastatakse. Peale teretuste istusime kõik droschkadesse ja sõitsime kirikusse. Peaaegu kõige osa mängis Kremtschatow, kui Marie Nikolajewna suure waimustusega sõrmuste, küünlate ja muude laulatuse juures tarwis olewate asjade eest muretses. Ta kartis iga, et midagi nii ta ära ei unustataks ja tahtis kõik muuta, kui „herraste" juures kombeks on, näha saada. Ta põsed õhetawad, ta silmad särasiwad ja igast ta liigutusest paistis suur armas waija. Ka Olga Mihailowna oli üles erutud, kuid ta mõistis seda warjata. Ta ei rääkinud peaaegu midagi, ei astunud sammugi minust eemale ja oli wäga tõsine. Teised naljatasiwad ja naersiwad isekeskis ja selleläbi tõusnud kära oli nii suur, nagu oleks seltskond kümme kord suurem olnud. Kui meie kirikusse astusime, oli sinna endid mõned naesed kogunud. Kõigil naesterahwastel on haiguse sarnane uudishimu wõõraste pulmade jaoks: need oliwad näinud, et kiriku uks lahti oli ja oliwad sisse astunud. Kui nad aga kiriku keskel laulatuse altarit nägiwad, oli nendel otse wõimata äraminna. Igad pulmad on nende meelest üks praalik romanist. Meid nähes, kukkusiwad auwäärt tantad wist pilwetest alla: pruut ilmus mustas kubes ja pruunis jakis, ilma loorita ja lilledeta. Teiste naesterahwaste riided oliwad pruudi omadega täieliselt kokkukõlas. Ei üks naesterahwas meie seltskonnast weel prillisi kandis — nah see oli otse hirmus. Meesterahwaste riided oliwad rohkem kohased. Kõik oliwad mustades kuubedes ilmunud. Peiupoistel oliwad walged kindadgi käes ja üks nendest oli ennast weel lähma õliga siise pe[illegible] simb.

atrile aluse. Loomu kohast oja püüdes, hakkawad paljud kõrgema seisuse naesterohwad ise kirjanikkudeks. Ilmub palju koduseid näitemängusid. Sagedaste wõtawad kodustes näitemängudes ojaliste puudusel teatüdrukud, teenijad osa, kuid see ei alanda sugugi kõrki naeksi seisust. Kirg teatri järele sundis eelarwamised ära unustama.

Juhtus, et mõni niisugune kodune näitemäng kõrgemas aadeli ringkonnas tuttawaks sai ja lõpuks kuningakoja näitelawalegi pealis. Kirg näitelawa järele wõtab ka sõjameeste seas woad: enne lahingut tendwetakse, et järgmisel päewal uut näitemängu etendakse. Ohwitserid ise on siin ojalisteks, ilma auunimede ega seisuse wahel wahet tegemata.

Waimulik seisus waatab esiteks paha pilguga teatri peale, nimetab seda „wanapagana meelelahutuseks," — kuid warsti hakkab üleüldine haiguse ka tema külge. Abbatid ise kirjutawad näitemängusid, mis oma tergemeelse sisu poolest ilmaliku kirjanikudele sugugi järele ei anna. Sellest on weel wähe — nad wõtawad isegi näitemängudest osa. Ilka sagedamine ja sagedamine, leiad teatris pealtwaatajate hulgas preestrid, kes publikumiga seltsis oma ametiwendade üle naerawad.

Tähtsamad seltskonna teatrid Pariisis oliwad: Comédie Française, Italia teater, Ooper ja Walja Ooper. Peale selle oliwad weel mõned nõnda nimetatud „boulewarb'id" ehk wäikesed" teatrid. Wäga loomulik, et niisugusel „teatri mania" ajajärgul teater isearalised eesõigused saab. Kuningakojale, aadelisejsusele ja waimulikkudele oli teater kõige moodsam, kõige hiilgawam lõbu.

Kuningakoda luges teatrit lihtsalt jüüta lõbustuseks, leides, et näitemäng, igal juhtumisel, wähem „paha mõtteid" rahwa sekka saadab, kui ajalirjad ja raamatud.

Nagu meie ülewal juba tähendasime, oli markiise Pompadour kirgline näitlejanna, sellepärast nurus ka sagedaste niisuguste näitemängude mängimiseks juba, mis oma sisu poolest tsensorile sugugi meele järele ei olnud. Seda tegi ta, muidugi, ainult niisuguste näitemängudega, kus tal huwitaw osa oli . . .

Nüüd on arusaadaw, mispärast ilmasüütud, mõtteahtrad broschüürid, mida paljud tawilegi polekš pannud, ära põletati, raamatukauplejaid nende kirjastamise pärast wangitornides wäntdati, kuna samal ajal näitelawal waimulikkude ja katoliku kiriku wastaseid näitemängusid etendati.

1776. a. pani prints Conty parlamendile ette broschüüri, mis feodalismuse korda arwustas, ära põletada. Aga samal ajal etendatakse prantsuse näitelawadel Voltaire näitemängu „Droit du Seigneur," mis mõisnikkude feodal õiguste wastu on sihitud. Sellega ühel ajal astub teine prints Figaro ojas ette ja kõigutab praeguse seltskonna alust. Sel ajal, kui Jean Jacot Russeau „Seltskonna leping" ära põletati, — etendati prowintsiaal näitemängu, milles „Seltskonna lepingu" mõtteid laiale laotati.

Kuningakojas mängiti, ilma et sugug oleks pruukinud punastada, näitemängusid, mis selle aegset poliitika ja sotsialistlist korda wälja naersiwad. Näitemängult nõuti, et ta teravamõtteline, huwitaw oleks ja et temas head, wäljapaistwad ojad printsice, markiis Pompadouri ja teiste kuningakoja asjaarmastajate jaoks oleks. Suure waimustusega pitsutasiwad printsid hirmuwiitsuti, aadelisejsust, waimulikkust, „loomulikule inimeste ühesugusele õigusele" ja demokratilise wabaduse põhjusmõttele eesõigust andes. Weel naljakam oli see, et niisugustel kohtadel asjaarmastajanäitlejale mitte üksi kuningakoja ametnikud, waid ka kuningas oma perekonnaga käsa plaksutas.

Selle peale waatamata, et näitemäng kuningakoja näitelawal sai etendatud, ei lubatud seda eranäitelawadel ometi etendada. Siin astusiwad aadelisejsus ja waimulikud wahele, kuningale seda kahju selgeks tehes, mida sarnane näitemäng rahulikule seltskonnale wõib tuua. Peale seda keelati harilikult näitemäng ära.

Tsensori poolest oli prowintsial samasugused eesõigused, kui kuningakojal ja aadelisejsusel. Prowintsis andis näitemängu etendamiseks nõndanimetatud „echevin de la ville" luba, kes politsei kohuseid täitis. Sellest tsensorin oli hoopis kergem läbi saada, kui pealinnas.

Et Pariisis oma uut näitemängu „Guèbres ou la Tolérance" etendada, hakkas Voltaire tsensor Martè'it luba nõudma, temaga kaşub poolekš jaotada lubades. Pariisis oli waimulikkude meeleolu kurbmängude wastu, sellepärast attas Martè Voltaire'l ainult näitemängu trükkida, kuid kartis etendamiseks luba anda. Siis saatis Voltaire selle näitemängu prowintsiasse. Näitemängu „Partie de chasse de Henri IV" etendati igal pool prowintsia näitelawadel, kuid Pariisis ilmub ta esimest korda „Comèdie Française'el" peale Ludwik XV surma.

Fontainell'i kurbmäng „Ericie ou la Vestale", milles kirjanik katoliku kloostrite ja waimulikkude peale tormas, ei näinudgi näitelawa. Seda keelati koguni trükkidagi ja raamatukauplejad, kes selles keelust üle astuwad, seoti habiposti külge. Sellepeale waatamata etendakse seda prowintsia näitelawadel kõige rahulisema südamega. Pariisis etendati seda wast 19 augustil 1789.

Et teatril iseäralised eesõigused oliwad, jaawab XIII aastasaja mõttetarkade mõtted ulatudjeks. See seletab jaolt seda nähtust, et rewolutsioni ajajärgul paljud prantslased jama mõtteid awaldawad, kui Russeau oma „Contrat Social'is," mida nad wist mitte ei olnud lugenud. Teater oli kool, kõnetool, rahwa waimu äratasa ja kaswataja. Kiriku õigusteadlasja Selgé annab parlamendile teatri kohta niisuguse otsuse: — „terwe kirjandus oli juba enne teatrit mõttetarkuse lihwiga ära lihwitud, kuid nüüd on kõik teatrile kaastegewusel oma kõigekangemad mõju rahwa waimu peale awaldanud."

Nõnda nimetatud „parteir" täitis kõige demokratlisem ja rohkearwulisem inimeste kogu, mis waate jaališ walitses.

Hippolyte Lucas'e ütluse järele käidi terwe XVIII aastasaja jooksul teatris ainult sellepärast, et kirjanikudele, kes wana korra pahasti tegeno pilkawad, käsa plaksutada.

Parteri närwid on sel ajajärgul niikaugele põnewile tõmmatud, et ta isegi niisugustes kurbmängudes, mis kirjanikud kõige kangemad wana korra austajad on, poliitikalist pinget leiab.

Aja jooksul muutub partei koro korralt õpilaseks arajaajaks pealtwaatajaks. Ta ei taha neid näitemängusid, mis tema tujuga kuidagi kokku ei sünni, näha. Õhus heljub rewolutsion. Wana korra jambad kõiguwad . . . Rahwa ergud käzewad põnewile . . . Tunne äratamine on lahti . . .

Mõne näitemängu poolele jätmise, ehk teisega wahetamise puhul, paneb publikum waatesaalis suurepäralise meeleawalduse toime ja saab jälle uue näitemängu.

Ludwig XV sureb. Noorelt kuningali oodetakse uut, paremat walitsust. Oodetakse, et ta rugis uuenduseid ette wõtab, tähelepane uise rahwa wiletsa elsukorra peale pöörab. Pealtakse seda Heinrich III sarnajeks. Pariisis ilmub esimest korda „Partie de chasse Henri IV." Pealtwaatajad terwitad seda näitemängu, tormiliste "vive le roi"! (elagu kuningas!) hüüetega, ja aijawad juba senna juurde: „vive la nation!" (elagu rahwas!"

Näitelawal etendatakse näitemängusid, mis enne keelatud oliwad. Waimulikud jüüawad nende wastu sihitud näitemängusid ära keelata. Aga rewolutsion lageb täiel hool edasi ja temaga ühes jääb ka teater ikka enam ja enam rewolutsionilisemaks.

Warsti peale Nekkeri ametist ära astumist mängitakse Pariisis Merster'i näitemängu „La réduction de Paris." Seal püüab kirjanik pealtwaatajatele mõnedel aegadel tingimatal ja loomuliku kodanuku seda ära seletada. Näitlejate ja publikumi wahel agineb perekonalik umberkäimine! Näitleja haiguse puhul kuskitakse parterist tema terwise järele seist näitlejat paluatakse ennast wiijakujeta ülesastumise pärast publikumi wastu wiimase ees näitelawal wabandada. Sarnane ümberkäimine ei alandanud näitlejaid. Sagedaste pidi publikum näitlejate etteheiteid peali kuulama, kui ta näitemängu ajal ennast wiisakalt ülewal ei ojanud pidada. Nii, näituseks, näitemängu "Ines de Castro" esimesel etendadel, kus lapsed näitelawale ilmuwad, hakkas publikum naerma. Selle peale tegi näitlejanna, kes Ineš'i oja mängis, tähenduse: „naera, narr parter, näitemängu kõige toredamal silmapilgul!" Parter jäi wait. Näitlejanna wiis oma oja taasjakistuwalt lõpu ja liigutas pealtwaatajaid.

Wähe aega enne rewolutsioni tulmuetasiwad näitlejad ja publikum ülesi wiimaste sundmustega.

Selega, õigusi ütelnes, lõpeb teatri isesejsam politsialine oja. Teater on oma kõhuse täitnud: ta on kodanikkust walmistanud. Nüüd püüawad näitlejad ja kirjanikud ainult publikumi nõudeid täita: teewad wanad kurbmängud ümber, nendesse uut, ajakohast waimu valades. Ka ilma nendetagi ostab publikum mõnes laujes seda huwitawa päewakujanoujse peale wastust leida.

Prantslased walwawad iga kuninga kaju, iga administratsioni tegewuse järele.

Kodumaalt.

Paidest. Nagu „Kuberm. lehest" näha, on Paide linnapeaks mag. pharm. Oskar Brasche, Alexander Adamson — linnapea ajemikuks, kpr. Grohmann — teiseks linnanõunikuks ja J. Schröder — linnasekretäriks kinnitatud;

Wiljandimaalt. Holstrest. Kahjatjemiswaart nähtus meie pool on see, et nooced neiud, kes linnas ombluskoolis mõni aeg on käinud, tobakajakstele muutuwad. Nende arwamise järele on neiu, kes õmbluskoolis käinud, täiesti haritud neiu, kuigi ta. waewalt külakooli haridus on. Mõni aeg Wiljandis õmbluskoolis oues õpiwad tütarlapsed mõned Saksa keele sõnad kätte millega nad siis maal uhkust teewad. Ja kes natukene aega linnas koolis käinud, neile ei meeldi enam maal töötamine, waid põlgawad musta maa tööd. Niisugune nähtus ei ole rõõmustaw. Just rohkem haritud tüttutest on maal iseäranis puudus, sest need wõiwad igas tööd uute paremate loomisede tarwitusele wõtmiseks kaasa aidata, kui ka pimedates maanurkades haridusewalgust aidata laiali laotada.

— Sala kõrtsid on ka meie pool elutsemas: need asuwad harilikult kaubapoodide pidajate juures, kuhu rahwas ostmise nime all kokku käib, kus siis ka tõrwalistes tubades käidakse elutilgakest maitsemas. Selle läbi läheb poe kauplemine paremini ja jooksde müümine toob ka oma jagu kasu sisse. „Wir."

Põlwast. Kalajaak Peipsi rannas on pikaline, sellepärast rohke, müüdatse juuremaid kalu — haugid, ahwenaid jne. — 150 kop. puud, kuna järgede hinnad kõikuwad on, 70—120 kop. mõet. Et heeringad kallid ja halwad olla, kaibakse wäga laialt Pihkwa rannas kalu ostmas.

— Jüripäewal oli Moisekatsi mõisa pärast olewas Kuksi kõrtsis tähtjaks juhtumiseks kõrtsimüüjate wahetus. Et wiimasel ajal küll keegi isit kaua selle ameti peal paigal ei seisa, on see päew ümberkaubsele rahwale ometi tähtjas. Tähtjust aga suurendawad wälja jagatawad liigud, mis nii ametist poolt kaumis rohkesti jarnasel puhul woolawad. Kingitud liikudel on aga see mõju, et ta ka ihnemagi ostja rahakoti suu lahti peastab ja inimese ise ostma kipatab, kui ilmajaaloiks, aga maik suus. Tanawuse joobud olnud ülimehtrad, ja õhtupoole järgnenud neile aga wembla ahing. Kõrtsimehe elutoas löönud keegi noormees teisele noaga haawa pähe, mille tatte hoobi saaja tund aega hiljem see peal ärki juurde suri. Kas ei oleks ju aeg kohalise kõrtsi kinni panemiseks jammusis tehai?! „Post."

Latimaalt.

Riiast. 26 aprillil kella 2 ajal päewal sai „Mundeli wabriku direktor Robert Lašt, kes Mintaxt alewist läbi sõitis, 6 rewolweri kuuli läbi surmawalt haawatud. Selle juures haawati ka hobust.

Tukkumist. Grendsenis olewad wiis dragunit sajwad ülemalt poolt käsu politsei ametniku juhatusel ühe Santenis, Wiisingi talus ennast peidus hoidwat isikut kinni wõtta. Talu ligidale jõudes kuulsiwad dragunid jarwe pujumin, millega wist märku taheti anda. Nad puppaniwad hobuste seljast maha ja läksiwad jala kuni taluni. Ehk talus küll nende koputamise peale lahti tehti, kuid peremees wõttis neid sõimu sõnadega wastu, mikspärast nad nii hilja õhtal teda tülitama tulnud. 4 dragunid astuwad ühes politsei ametnikuga tuppa, kuna wiies uue peale wahti jäi. Peremees pani peali näha ilma mingisuguse shita põlewa lambi akua laua peale; teise peal jeca kais pa.ti paut, millele weel mitmed paugud järgnesiwad. Tuas olewad dragunid ja politsei ametnik sajwad ilma wigata. wäht pidaw dragun jai raskeste peast haawatud. Patrull leeras kohe Grendseni tagasi. Nüüd saadeti uus 23 mehline dragunite salk üpe ohwitseri juhatuse all Wiisingi talusse. Talu põletati maha, peremees toodi Grendseni ja laati ilmapilt maha.

Soomemaalt.

Helsingist. 20,000 soomlast on soowi awaldanud oma rootsikaadilun liignimest soome omade wastu ümber wahetada.

— Salmuneni (Kuopio kub.) jaama ülem Jejo Jankowski woeti kinni. Põhjuseks oluue see, et kassas 9000 marka wähem raha olnud kui õigus.

— Ülikooli rektor keelas üliõpilaste ühisuse Schaumanni matusest ojawõtmise ära. Üleüldisel koosolekul tegiwad üliõpilased otsuseks niisuguse keelu wastu protesteerida ja Schaumanni hauale pärja panna. Ka Ruslandi üliõpilased tegiwad otsuseks terwe ühisusega matusekäigust oja wõtta ja hauale pärgasi panna.

— Eugen Schaumanni järeleja.nuised maetakse 10 mail Borgõs tema perekonna haua kõrwale maha.

Liibawist. Paljude kauplusteenijad hakkasiwad streikima. Põhjus — majandusliste seisukorra parandamine. Wabriku tööliste seas tehakse streigi heaks suurt kihutustööd.

Kaugemalt riigist.

Peterburist. Harkowi ülikooli professor Gredeskul, kes Arhangeli kubermangu saadeti, sõidis Peterburisse tagasi. Tagasituleku luba anti temale ministrite nõukogu esimehe J. L. Goremõkini ametisse astumise päewal.

— Politsei departemangu saadeti Ekaterinoslawi jandarmi walitsuse poolt teatus, et 24. aprilli õhtul 4 inimest, seda kindralkuberneri tapmisest ojawõtmisest kahtlustatakse wangi wõetud.

— 26. apr. sai Rewali laewaehituse kohas kohalik mustajaja peamees Slesjarew haawatud. Kuul jooksis, siseskonda riiwates, läbi. Laskja peasis ära. Rewali wärawale tagused elaniklud saiwad Slesjarewi juhatuse all olewa mustajaja salga poolt alalise pirmu sees peetud. Põigtus kaswas ülelugu suuremaks, kõik raalisiwad ainul. Slesjarewiu. Siin ja seal kõrwetati mustade kangelaste wägiwaldsusest. Siin lõõdud jalakaljad maha, seal lungitud elukorrd peale j. n. e.

— „Rajha Sylin" kirjutab: „Meile teatatakse, et nende paewade sees üks raudtee rong, millega mõned Riigiwolikogu liikmed sõitsiwad, ühe Nishni ja Moskwa wahel olewas jaamas rahwa hulga poolt kinni peetud. Talupojad kutsusiwad lähemast külast preestri ja palusiwad Riigiwolikogu liikmeid wanduda, et nad talupoegade kajusid kaitsesiwad ja mitte ilma maadeta ja õigusteta tagasi ei tuleks. Peale seda pidas preester Jumalateenistust ja rong sõitis edasi.

Moskwast. Aadeli seisus tegi otsuseks, admiral Dubassowi elukallale kippumist ja krahw Konownitsõni surmamist silmas pidades, Keisri Majestedile kõigealandlikumat palwet ette kanda, et terwe ajamaa terajate tapmistele lõppu jaaks tehtud. Aadeli seisuse arwamise järele wõib ainult sõjaaadeline diktatur maarahu ja korda jalale jeada.

— „Rusk. Wed." sõnade järele olla admiral Dubassowi terwise juures paranemist märgata. Eila hommikul oli kehasoojus 36,6, õhtul — 38. Hädaohtlikku werekihwtitust ei ole. Haiget waewawad ainult mõned põletiku jarnased tunnusjad jalas. Teiste ajalehtede teated on nisamasugused. Ainult kõlab aga „Nar. Gaj." teatus, kellel sõnade järele admirali seisukord tõsine olla.

— „Mosk. Wed." teatawad, et peale hirmja pingwatuse materjali pomm ka peenikeseks kõigatud hobuse raudamise naeladega oli laetud. Sarnased hobuste kehad on naela tükkist täis.

— „Mosk. List." jutustab, et krahw Konownitsõni ilmasgi niisugust surmajaamise ähwarbust meele ei ole tulnud, aga alles päewal enne surmamist walitsenud tema üle nagu mingisugune elleaimamine. Oma tuttawatele

---

Preester ilmus warsti — rist käes. Ka ta meid nägi jäi ka seisma ja näitas järelmõtlema. Ta küsis wiist mõtetes enesest, et kas ta meid niisuguses ülikonnas laulatada wõib. Silmapilgu järele ohkas ta sügawaste ja algas siis teenistust. Ma panin kohe tähele, et Olga surnkahwatu oli. Tema legi seistes, nõnda et minu õla tema oma puutus, tundsin ma, kuidas ta süda kõwaste ja ägedalt tuksus. Siis nägin ma, kui ta silmi pisarad ilmusiwad, kuid kõige oma jõuga hoidis ta nuuksumist tagasi. Ma teadsin kindlaste, et õritus selle juures süüdi oli.

„Kogu ennast Olga!" sosistasin ma temale.

„Ma olen äraarwamata õnnelik!" wastas ta tasa ja ta silmades sõgenad sädemed.

Õnneks tegi preester ruttu lõpetust. Ma pakkusin Olgale oma kaewarre ja saatsin wankuwa naisterahwa kirikust wälja. Wärske õhu mõjul läks Olga jälle elawaks. Meie palusime kõiki linna ainkeses olewasse wõerastemajasse lõunasöögile. Siis istusime woorimeeste peale ja sõitsime linna.

Senikaua, kui lõuda kaeti, jalutasime maas mööda kitsaid, looglewaid teesi edasi tagasi. Meie läksime kõik paari kaupa, kuid jutt oli üleüldine. Meie rääkisime supeluskohtadest, wee soojusest ja kõigist muust, kuid mitte sõnagi möödalainud sündmusest. Olga ja mina jalutasime ühes. Korraga jooksis Marie Nikolajewna meie juurde, hakkas Olga käe alt kinni ja tõmbas meid teineteisest eemale.

(Järgneb.)

Weike meiskaja.

Rootsi kirjaniku Alfred von Hedenstjerna järele Jaan Wõsoele.

(9. järg.)

„Ah — ah — ah! — Teie peaksite aga nägema, kui tore see on, preilit hobuse seljas näha, kuna ei oska ka toredamini wäitlal olla," ütles Schneefried kõigesuurema südamerahuga.

Kord ühel augusti kuu päewal oli jälle suurem ratsaseltskond Lindenhofis koos. Leitenant Spoolen, kes Rootsi kui ka Daani wõidusõitudel alati wõitjana koju tuli, wõttis täna ratsasõidu juhatuse oma kätte. Ta sõitis teistest tükk maad ees pool. Maanteel tegi ühest kohas ümber rukkirahe põllu käänaku. Leitenant Spoolen tegi oma tee sellega lähemaks, et ta otsekohe üle orase põllu sõitis.

„Palun mööda maanteed sõita, herra!" ütles keegi walju, läbilõikawa häälega.

Imestades nägi leitenant Spoolen, et üks suur mehe kogu temale tee eest kinni pani.

„Kerake ümber, muidu läheb teil halwasti!"

Hiiglane astus ratsaniku kõrwale, lõi selle hobusele wastu nina sõrmeid. Hobune ajas ennast wala pärast tagumiste jalgade peale püsti. Ratsanik wihastas ja lõi oma ratsa piitsaga hiiglasele wastu nägu.

„Ma õpetan sulle wiisakaid kombeid, sa äraneetud talupoja lojus!"

Hiiglane wõttis ratsaniku kuklast kinni, tõmbas hobuse seljast maha, ja surus tema näo tugewasti wastu orasega kaetud põllupinda, tõstis teda püsti ja jällegi sundis teda põllupinda musutama, lõpeks andis ta temale oma sõnega kaetud saabastega tugewa jalahoobi.

Nüüd oliwad ka teised ratsanikud ligemale jõudnud, nad kõik jäiwad tee peale seisma, ainult Schneefried sõitis nende juure, ja ütles wihaselt:

„Häbenege! häbenege! — Kuidas wõite teie niimoodi teha, herra von Lindeborg?"

Leitenant Spoolen tegi koguni naljaka näo ja silmitses Schneefriedi hüüdmise peale oma wastast. See oli näost walgeks kahwatanud; — ta wõttis Schneefriedi ees alandlikult mütsi maha, pühkis oma taetuma näo werest puhtaks ja ütles tasase häälega:

„See seal lõi mind ja hakkas, enne kui mina midagi tegin, sõimusõnadega peale."

„Kas see wõimalik on, — leitenant Spoolen?" kogeldas Schneefried. Leitenant oli ennast juba uuhasti pahastanud ja wastas Schneefriedi küsimise peale pilkawal toonil:

„Minu armas preili Wald, selle weikese tähendatud kokkupõrkamise juures ei tarwitseks teil wahekohtunikuks olla, teie juuresolemine segab mind, wastasel korral juba annaks ma selle näruhunnikule kohase õpetuse."

„Jajah!" ütles kammerherra Casimir, kes ka ligi tulnud oli. „Dramede juuresolemine segab meid, muidu saaks see kaer kohase nahatäie."

Hiiglane naeris põlgawa, läbilõikawa häälega:

„Kas daamed ei wõiks mitte oma kawale ribale seda meelehead teha ja weidikene ette sõita? — Poole tunni pärast muretsen ma ühe karbulkasti siia, millest teil hea oma loopitud konta koju on toimetada."

Seitsmapilgul oli hiiglane otse meisik-hirmus. Mõlemad ligemal seisjad ratsanikud wärisesiwad hirmu pärast, ka Schneefried, kes kogu oma elusajalgi hirmu ei olnud tunnud, wärises nüüd nüüsamuti.

Parun Gustaw Adolf astus sadulast maha läks nende juurde ja ütles:

„Ronige sadulasse herra, Spoolen!"

Hobuste kabja plagin kadus juba kaugusesse, kui Gustaw Adolf oma hobuse ümber pööras, et ka koju minna.

Hiiglane tõmbas ennast küüru, tema nägu läks lahkemaks, metsik, tige tundmine kadus tema näolt ja sinna asemele asus sügaw kurbtus. Ta läks Gustaw Adolfile lähemale ja kogeldas:

„Herra parun, teie olete aumees, see kurwastab mind wäga, et ühe teie sõbrale tuska tegin. Mina . . . ."

Gustaw Adolf waatas kirjeldamata põlgawal pilgul tema peale, ja tähendas rahulikult.

„Pidage omale need wabandused, üks Schwerisfeldt ei nõua kelleltgi tänu, peale selle ei ole mul Bollingahofi omadega mingisugust läbikäimist."

Hiiglane muutus näost punaseks, metsikud maide sõnad pidiwad jällegi kuuldawale tulema, aga ta jõudis enese üle walitseda, pea wajus alla, ta astus paruni kõrwale ja sosistas:

„Teie arwate ehk mind Bollingahofi sulase olema, ma ütlen teile awalikult ära, et mina isesesamast seisusest olen, kui teiegi herra parun. Aga praegu ei ole ma sugugi enam, kui sulane, ma olen ihusast sulasest õnnetum, minu wanemad ei ojanud mõisa füüsetulekuid nii korraldada, et ka midagi üle oleks jäänud, wõlgade jumma kaswas nii suureks, et liikuw ja liikumata warandus tema katmiseks ära kulus. Minu seisus on nüüd mulle wastik, igaüks sulasest, kes minule mõisniku seisusest midagi ette wiskab, lööb nagu piitsaga mulle wastu nägu, ja niisuguseid etteheiteid on koguni tihti. Sagedaste kuulen ma mõisa pargist ja ka metsa tihnikust, kui nooced mõisnikud parbisahil käiwad, lõbusat rõõmsat naljatamist, kõik nad oliwad minu lapsepõlwe sõbrad, minu mängu seltsilised, aga nüüd ei tunne nendest keegi mind! — — — — — — — — — — — — — — — — — — !!

Ise olen ma seda põldu harides waewa näinud; seal sõidab üks noorherra minu keelust hoolimata üle wilja põllu, tema tooreb sõimusõnad: — „talupoja lurjus!" — äratasiwad minus kõik pahad waimud ellu, kõik põlgtused ja kadedused kõrgema seltskonna wastu. Minu noomimised jäitis ta tähele panemata ja . . . ja . . . andis mulle selle."

Hiiglane kuulis waewalt pisaraid tagasi hoida. Ta näitas oma tugewa, tööst kangeks läinud sõrmega suure punase, worbi peale, mis piluti üle tema näo käis.

Gustaw Adolf nao üle käis pahanduse jume, ta ütles otsasid kehitades:

„See on teguni pänilt lugu, ma palun teid herra von Lindeborg, kas teie ei juudaks minu sõbrale andeks anda?"

„Ma ei tea seda ütelda, aga ma püüan kogu seda tüli unustada, pealegi ei tunne ma tema wastu mingit wiha enesel olema."

Kui hiiglane kogu selle kaleuse peale mõtles, lehwis rõõmus naeru wine üle tema näo. Leitenant Spoolen oli nii naljakas oma mudase näo ja ruetega tema meelest. — See pilt jeisis kaua tema nimade ees.

Nad lahkusiwad. Sõbralikult pigistas Gustaw Adolf Karl von Lindeborgi kätt. Gustaw Adolf sõitis Lindenhoft, aga sulase seisusesse juruhud mõisnik Bollingahoft oma töö juure.

Õhtul, kui Lindenhofi post tuli, istus kogu seltskond pargis sajaaastaste pärnade all, rikkalikult kaetud laua ümber. Schneefried rutlas postitasku wõtme järele, selle sisu sai kõrtide ees wälja wõetud.

Kammerherra Kasimir sai „Skruderger Zeitungi", seda läbi waadates leidis tema seall midagi huwitawat, ta naeratas ühte puhku.

„Pagana pihta, mis siis teid seal nii huwitab?" küsis Gustaw Adolf.

„Hiiglane on kogu meie seltskonna ja selle äkeluse üle imetoredasti kirjutanud."

Siis luges ta kirjatüki ette, mida kõik uudishimuliku t kuulasiwad, see oli nii luuleliselt kirjutatud ja päris amerikalikkude naljadega segatud, alltirjaks oli K. L.

„Temal on head waimuanded," ütles Schneefried.

Leitenant Spoolen ei saanud aru, kes see kirjutaja oli, ta küsis:

„Tohiksin ma teada saada, kes see K. L. on?"

Kogu seltskond hakkas naerma. Schneefried ütles:

„Enne ei tohi meie teile tema nime ütelda, kui ära ütlete, mikspärast teie tema nime teada tahate?"

„Et ta mind awalikus kohas, see on ajalehes teotanud on."

„Soowite teda kakskwõitlusele kutsuda?"

„Ei, ainult teada tahan ma, kes ta on."

„See on meie naabrusest, põlluteadlane, Karl von Lindeborg."

„Tänan wäga!"

„Wõtke heaks!"

VI.

Rasked päewad ja suured nõupidamised.

Sügise tuli tänawu koguni järsku. Ometi ei olnud temal weel niipalju jõudu, et puule lehten maha oleks puistanud, aga sügiseseb ilmad närtsitas hall ära. Wihma, külma sajesest wihmu sajas wahetpidamata maha.

Ka Lindenhofis oli kõik nii tume ja tühine, seest kui ka waljaspool. Wõerad oliwad ära läinud, sõiduriistad seisiwad telladiris liigutamata, ratsahobuseid ei tarwitanud ka keegi.

Üksainukene wanker sõitis paar korda päewas Lindenhofi wahel, see oli arsti oma.

Õnnetus oli Lindenhofi omajid tabanud. Parun Robertil pea oli paari päewaga halliks läinud ja tema, kes kalgi ei olnud ood unela mööda saatnud, käis nüüd kui wari öösetel ühest tuast teise.

Paruni proua Eveline, kelle südamlik naer ümbruskonda alati elustas, käis nüüd punajeks nutetud silmadega mööda tubasi.

Ülewal tuas lamas nende ainuke poeg ja waakus elu ja surma wahel raskes sõjatõbe paigeles. Wanemad wärisesiwad teda puuga, selle juured wigastatud. Nad wärisesiwad selle mõtte juures, kui Adolf ära sureks, siis poleks nende elu midagi maksnud, mingit eesmärki, nende elu oleks täiesti õnnetu ja sihita, poleks temal enam midagi wäärtust.

Newad armastasiwad ka Schneefriedi kõigest südamest, nad oliwad tihti Schneefriedi kui „oma lapse" üle rääkinud. Aga sõnad jäiwad sõnadeks. Ükski, kellel omal laps on, ei suuda wõerast nii südame ligidale tuua, kui oma last, ikka on seal nagu midagi wõerast juures. Kaotasiwad nad Gustaw Adolfi, siis ei suuks kasutütar neile sugugi troosti pakkuda, seda tundsiwad nad nüüd täiesti, kiiigi hoidsiwad nemad Schneefriedi otse hirmuga hädaohust eemale, newad tahtsiwad teda ühe oma naabri juurde saata, aga kui Schneefried kangesti selle wastu oli, sai ta Lindenhofi jäetud, aga hoolega haigest eemale hoitud, kui ka igast muust inimesest, kes haigega kudagi kokku puutus.

Nii läks nädal nädala järele mööda.

Kord ühel ööl kõndis parun pikkade, tumedate sammudega all saalis, parunproua Eveline läks tasaste sammudega treppi mööda üles, et haige tuppa minna.

(Järgneb.)

üte'nud ta: „Ma oleksin rõõmus, kui homme päew õnnelikult mööda läheks."

— Keisri Majesteet, admiral Dubasowi elukatsele kippumisest teada saades, arwas kõige armulisemalt heaks, teda järgmise telegrammiga õnnistada:

„Tänan Jumalat, kes teie Minule nii wäga tarwilikku elu hoidis. Loodan, et teie kannatamised suured ei ole. Hoidke ennast ja oma jõudu. Südamlik terwitus teie abikaasale.

Nikolai."

Elisawetgradist. Lõuna-Õhtu raudtee õpetaja maakohtu-? Kanisjerow lasi ennast maha.

Harkowist. Keskwangimajas on sunnitööle mõistetud mõrtsukas äratapetud. Ta oli ennemalt Armawirik, Teodosias timukas ja saatis soldati juures, keda Wilna jalawäe polgu komandöri tapmise pärast surma mõisteti, kohtu otsuse täide.

Tulast. Tundmata isikud on wiimaste kahe nädala jooksul mitu korda Waimuliku seminari rektori, archimandrit Georgi korteri aknast sisse lasknud. Nüüd kaitsewad tema korterit kasakad.

Kiiewist. Nagu ajaleht „Kiij" teatab oli 20. aprillil sõjaringkonna kohtus 3 kasaka asi, kes ühe naistelegrahwi ametniku D. au häbistasiwad, kohtu-uurimise all. See oli minewal aastal 20. detsembril. Neiu tuli õhtul üksipäinis tööst koju. Kasakad pidasiwad teda tee peal kinni, ja küsisiwad, kuhu tema minna. Neiu ei teadnud sellest muidugi midagi iseäralikku olema, sest siis walitses linnas sõjaseadus ja niisuguseid juhtumisi tuli iga sammu peal ette. Kui aga kasakad teda eneste järele sundisiwad tulema, katsus tüdruk wastu panna, kuid üks kasakatest karjus: „Kas teie ka teate, kes meie oleme? Meil on õigus anda inimest kas wõi ära tappa . . . Tulge meie järele, ehk meie teeme teiega kuda ise heaks arwame." Neiu oli sunnitud ennast nende woli alla andma. Kasakad taskisiwad tema enda juurde ja saatsiwad tema kallal häbemata sälkust ära. tawa teo korda. Sõjaringkonna kohus mõistis ühe kasaka — Sentsowi 10 aastaks sunnitööle, teised kaks wabaks.

Wilnast. Sõjaringkonna kohus mõistis soldati Anardewini, kes teist teenistuse kohuste murdmisele kihutas, kõigi õiguste kaotamisele ja ühte kaugemasse kuberma gu elamisele.

Kaasanist. Kohaliste ajalehtede toimetajad kutsuti sandarmi walitsusesse seletust andma, mikspärast nad sotsial-demokraatide ja sotsialrewolutsionäride teada andmise, et wiimastel ähwarduse kirjade kirjutajate ja sellega raha wäljapressiwat, isikutega midagi tegemist ei ole, ära on trükkinud.

Rostowist. Nikolai uulitsal olewates kahes majas leiti pommisi. Kontoris ja kahes aidas oli neid üle 500, muist walmis, muist mitte. Walmis tehtud pommid, nagu sealt leitud raamatust näha, saadetud teistesse linnatesse laiali. Üle 1000 pommi olla juba ära saadetud. Neli inimest wõeti kinni; uurimine kestab edasi.

Warssawist. Kroonu wiinapoe müüja andis politseile teada, et röölwed tema juurde sisse tunginud ja 700 rubla rahas ja markides ära wiinud. Uurimisel tuli ilmsiks, et see wale oli. Müüja wõeti kinni.

Jeka-terinoslawist. 11 isikut, keda kindralkuberner Sheltanowski tapmises kahtlustakse, wõeti kinni. Ajutiseks kindralkuberneriks nimetati suurtükiwäe brigadi ülem Kolokoltsew. 9 isikut, kes pristaw Meyeri tapmisest osa wõtnud, wõeti kinni. — Teated, nagu tahetaks Riigiwolikogu liikme Sbasjobndi elu kallale kippuda. on põhjuseta.

Kiiewist. „Gröteri" wabriku arteljschiku peale, kes suurt summad raha panka wiis, tungisiwad mitu sõjariistus isikut. Üks sai politseinikkude poolt haawatud ja kinni peetud.

Uus riigi põhjusseadus,

mida Tsarskoje Selos arutatakse ja kõige lähemal ajal wäljakuulutatud saab, sisaldab enese järgmised pea määrused: 1) Wenerik on ühine ja jääb jäotamata. 2) Soome suurwürstiriik, mis Wenriigi külges lahutamata osa on, walitsetakse sisemistes asjades iseäraliste asutuste poolt iseseiswa seaduseandmise põhjal. 3) Wenekeel on ja jääb üleüldiseks ametlikuks riigikeeleks, on sundusline kõigis riigi ja üleüldistes ajutustes ja ametikohtades, kui ka maa- ja merewäes. Kohaliste keelte ja murrakute tarwitamist määratakse iseäraliste selle kohaste seaduste põhjal. Keiser on isewalitseja, tema määrab ministeriumide esimehed, ministrid ja ülikute departemangude juhatajad, niisama seisab tema käes ka nende lahtilaskmise ainuõigus, kui ka palkade, pensionide ja abiandmiste määramine. Wene alamate õiguste ja kohustuste kohta määrab uus põhjusseadus järgmist: igal Wene alamal on õigus oma elamise kohta wabalt ja isiklikult walida, ettitutuste, kuritööde, petuste jne. eest seaduslisele wastutusele anda, kuna ainult ülemal pool nimitus seisab, wangistuse kohu peale wangi wõtta. Niisama on riigialamatel kõiksuguseid koosolekuid toime panna, milledes mitte walitsuse tegewust ei tohi arwustatud saada, ega walitsuse ja temast määratud ametnikkude wastu kurja plaanitseda. Wene alamal on üleüline usuwabadus, mille juures siiski ühest usust teise minemine selle kohatte seaduste seaduste järele äramääratud saab. Wiljamaalased käiwad Wenemaal maaseaduste kalise alla. Üksi uus seadus ei ole ilma riiginõukogu ja riigipäewa lubata ning ilma Keisri Majesteedi poolt kinnitamata, maksew.

Niisugusel ajal, millal riigipäew ei tööta, wõib ministrite nõukogu, kui erakorralised tingimised seda tarwilikuks teewad, omalt poolt Keisrile uusi seadusi kinnitamiseks ette panna. Need seadused ei tohi aga igatahes mitte põhjusseadusi, riigipäewa kohta käiwaid seadusi ja riiginõukogusse ja riigiwolikogusse walimist muuta. Seadused, mis iseäranis riigi wõime ülikku jõu ehk ülikku rahwa kohta wäljaantud on, ei saa uute seaduste läbi ära lõpetatud, kui need selle kohast määrust ei hoida.

Riigi nõukogu ja riigi päewast käiwa peatükk ütleb: Riigi nõukogu ja riigipäew saawad iga aasta Keisri käsul kokku kutsutud ja ära lastud. Riigipäew wõib enne määratud tähtaega Keisri käsu läbi kodusaadetud, s. o. lahtilastud, saada, nõukogul ja riigipäewal on lubatud, seaduse poolt ette kirjutatud teel maksewate seaduste lõpetamise ja muutmise ehk uute seaduste wäljaandmise mõtet üles wõtta, kuid see ei tohi mitte põhjus seaduste kohta käia; selle muutmist wõib ainult Keiser, ega keegi muu, üles wõtta.

Riigi eelarwe nõupidamisel ei wõi neid arweid mitte muuta, mis maksmate seaduste põhjal ehk Kõigekõrgema käsu järele eelarwesse ülestähendatud on. Riigi wõlgade kustutuse ja riiklise kohustuste arwed ei tohi eelarwest wähendatud saada; kui riigi eelarwe mitte ajajärgu alguseks kinnitatud ei saa, siis jääb wiimase aasta eelarwe maksmaks. Seaduse määrusilised ettepanekud saawad riigi päewal läbi waadatud ja saadetakse sellejärele riigi nõukogusse. Seaduse eelnõud, mida riiginõukogu üleswõtab, läbewad enne selle läbiwaatamise alla ja saawad sellejärele riigipäewale edasi antud. Seaduse eelplaanid, mida riiginõukogust ja riigipäewast wastu ei wõeta, tunnistatakse tagasi lükatuteks. Riigi nõukogul ja riigipäewal on seaduse poolt ettemääratud teel õigus ministritelt ja ülikutelt ametkondade ülematelt, nende tegewuse üle seletust nõuda. — Nii lühidalt uus Wene põhjusseadus. Lähemal korral kirjutame sellest ülikutes punktides pikemalt.

Politika ringwaatus.

Tööliste liikumine.

Saksamaal, mitalli tööstuse ringkonnas ähwardab suur kokkupõrkamine kapitali ja tööandjate wahel ette tulla. Mõni aeg tagasi, enne 1. maid, panid mõnede wabrikute töölised palga kõrgenduste nõudmised ette. Ühendusesse astunud wabrikuteomanikud otsustasiwad tööliste nõudmisi mitte täita ja kui wiimased streikima peaks hakkama, siis neid suurel arwul teenistusest lahti lasta. Niisuguse otsuse tegiwad 27 iseäralist ettewõtjate ühisust, millel üleüldse 320.000 töölist on. Otsuse teoks tegemine on 11. mai peale määratud. Siis on juba tööliste arwamine nende lahti laskmise kohta 1. mai pühitsemise pärast awalikuks tulnud. Paljudest Saksamaa linnadest tuleb tööliste lahtilaskmise kohta teateid. Mõnede wabrikute töölised wastawad niisuguse tegewusi peale sellega, et niisama kaua aja peale kui neid tööst lahti lasti, streigi wälja kuulutawad.

Streik Austrias.

Witkowitsides hakkasiwad rauatööstuse wabrikute töölised streikima. Nad nõudsiwad kõide 1. mai pühitsemise pärast 6 nädalaks lahti lastud tööliste tööle tagasi wõtmist. Streikijate ja tööd edasi tegewate tööliste wahel tuli ägedaid kokkupõrkamisi et e. Arwatakse, et ka mäetööstuse töölised hakkawad streigist osa wõtma.

Ka teistes Austria linnades on streigi sarnast liikumist, mis 1. mai pühitsemisega ühenduses on, märgata. Kõige tõsisem seisukord walitseb Bosnias, kus üleüldist streiki kardetakse. Sarajewis elawate tööliste seas tehti juba ammu palga kõrgendamise heaks kihutusetööd. 1. mai läks seal waikselt mööda, kuid teisel päewal kuulutasiwad kohalise tubakawabriku naistöölised streigi wälja. Mõned naistöölised, kes teisi tööle ei lasknud minna, wõeti kinni. Nendega ühendasiwad endid teistest wabriku töölised ja nõudsiwad niisama ka palga kõrgendust. 3. mail läks suur naistööliste salk magistradi hoone juurde ja nõudis wangi wõetud seltsiliste lahtilaskmist. Walitsuse kommissar ei wõtnud nende saatkonda jutule, mis peale politsei neid laiali hakkas ajama. Sellest ajast sees kaswas rahwa hulk suuremaks. Kutsuti sandarmid kohale. Tehti ka katset rahwast tulekahju kustutamise pritsist tulewa wee juga abil laiali ajada, kuid ilma tagajärjeta. Kritus kaswas wiimaks nii suureks, et inimesed sandarmisi kiwidega loopima hakkasiwad, kuna need oma korda rahwa sekka kihutasiwad ja niiwiisi neid laiali ajasiwad. Kokkupõrkamiste pärast, mis miitingite toimepanemiste puhul ettetulnud, sai tööliste poolt walitsusele wõimude juurde saatkond saadetud, millede suurte waldluste järele wiimaks miitingi pidamiseks luba anti ja politsei tegewuse üle kokkupõrkamiste puhul walwata lubati. See andis ka edespidisele streigile rohkem rahulikumat iseloomu.

Aruanne, mille eelplaani riigirentei kantsler Asquit saadikutekojale ette pani näitab, et riigi sissetulekud 3,074,000 st. n. wõrt wäljaminekutest suuremad on.

1899 aastast kuni 1904 sai riik palju kahju, mida jaolt kaubanduse pahe seisukord, jaolt Lõuna-Ahwrika sõda sünnitas. 1904—5 aastani jäi 1.415,000 sterlingnaela järele, tunaminewa aastane ülejääk 3,415,000 st. n. suuruseks kaswas. Seda ülejäänud summa, mille eelplaani saadikutekojale ette pandi, tahetakse jaolt riigi wõla kustutamiseks, jaolt nende maksude, mida Transwaali sõja aeg sisse seati, kuni endise suuruseni wähendamiseks ehk ümbermuutmiseks tarwitada. Kõige kahjulikum niisugustest maksudest oli maks kiwisüte pealt, mis kõige wähem sisse tõi, kuna ta süte Inglisemaalt wäljawiimise peale kahjulikult mõjus.

Thee peale pandud maks, mis wabameelsete partei poolt mitte heaks ei kiidetud ja suurt nurinat sünnitas, sai kuni endise kõrguseni alandatud. Teised maksud jäewad endise suuruseni, kuid kantsler andis teada, et lähemal ajal eelplaan maksude ühesuguse ärajaotamise üle walmis töötakse, nõnda et siis alamad rahwa klassid enam nende rõhumise all ei ole. Praeguses aruandes näitab wõimu astunud ministerium et ta suurel mõõdul endise kabineti rahapolitikaga seotud on, kuid käik need uuendused, millega ta endistest lahku läheb, näitawad siiski, et kabinet rahwa hea käekäigu eest hoolt tahab kanda.

Mandshuria awamine teiste maade üle.

Et japani sõjawägede äraoliimine mitte tarwisel sammul edasi ei ole jõudnud, ei ole Japani walitsus wäljaspool olewatele alamatele ja wäljamaa laewadele tähendatud ringkonnas liikumiseks luba annud. Niisama on ka wõeraste maade konsulitele keelatud seal oma tegewust algada. Nüüd, kus Mandshuria sõjawägedest puhastamine suurel sammul edasi jõuab, annud japani walitsus, wõeraste riikide alamatele ja laewawäele luba 1 maist Antungis ja Tatungkous kauplust algada ja wabalt talitada. Konsulitele on tegewusesse astumine Antungis lubatud. 1. juunist wõiwad konsulid ka Mukdenis oma tegewust alustada. Sellest ajast annab japani walitsus ka kõikidele wäljamaa alamatele luba igas kohas elada need kohad ainult wälja arwatud, mis sõjaseisukohast waadates selleks sündsad ei ole. —

Wiimaks on nimetatud walitsus otsuseks teinud, Talienwani sadamat kõigelähemal ajal wäljamaa kaubandusele awada.

Tallinna uudised.

Riigiwolikogu awamise pidu puhul oliwad eila 27. aprillil, kõik Tallinna koolid kinni. Postkontori oli ainult kuni kella 11 awatud.

— Riigiwolikogu liikmete herrate cand. jur. K. Hellat'i ja cand. jur. J. Tõnissoni adr. on järgmised: hra Hellat, СПБ, улица Гороха 16; hra Tõnissonil. Фонтанская 29, Довенщовъ.

— Postiametnik Gedrits, kes posti ja telegrahwi streigi puhul wangi pandi, on nüüd jälle wabastatud.

— Sõjalaewad Hapsalus. Nagu pealinna lehest „Retsch" loeme, olla nendel päewadel mitu suurtükipaati Kroonlinnast Haapsalusse jõudnud.

— Nagu usutawalt poolt kuuleme, on San-Franziskos ka üks eestlane — Martin Laube, Pärnust, — surma saanud.

— Tallinna linnapolitsei walitsus teatab jalgrattasõitjatele, et nad kohustatud on 10 maiks uusi sõidupiletisi muretsema, kes peale seda tähtaega wana piletiga ehk kozunni ilma piletita sõidab, wõetakse seadusliselt wastutusele.

— Surmaotsus, mis sõjawäljakohus Tallinna linnawolinikkude, adwokatide K. Päts ja J. Teemanti kohta tegi on tühjaks tunnistatud. Selleasemel tuleb nende „süüasi" sõjakohtus ehk ringkonnakohtus lähemal ajal arutusele.

— Tallinna terwishoiu arst Dr. Masing, on linnawalitsuse poolt jälle ametisse tagasi wõetud.

— Eila õhtul oli „Hotel du Nord'is" trükikoja omanikkude ja trükitööliste koosolek. Wõeti trükitöölistesse puutuwaid küsimusi arutusele alla Lähemat edaspidi.

Dr. Richard Kawalkiwi surnud. Pikalise ja raske haiguse järele lahkus Dr. Kawalkiwi 22 apr., kell 5 hommikul siit ilmast. Ta elas wiimasel ajal Pihkwa kubermangus, Porhowa kreisis, oma wanemate juures. Matmine sündis neljapäew 27. apr. Molotschkowo kabelis, Soltsi jaama ligidal. Kadunud suguwend on suure waimuga ja kõrgelise teadmisega mees, kes Eesti awalikust elust alati sooja südamega osa wõttis. Isiklikult oli ta waikse, tasase iseloomuga; seltskonnas hea seltsiliseua lugupeetud. Tigel raske haigus pani teda ilmad surema. Hinga rahus, kallis wend! —

Abi palumine. Üks kahe lapsega waene naene, kelle mees kaua aega tiisikuse haigust põeb, palub ärda südamega inimesi teda aidata. Ta annaks heameelega ka oma kuuekuulise poeglapse kellegi helde inimese kaswandikuks. Annetusid wõtab „Nooruse" toimetus lahkesti wastu ja toimetab edasi.

Uus wõerastemaja ehk õigem ütelda uus joogimaja, awati hiljuti Härjapea kaldal. Nii nagu Härjapea jõgi ise niisugune koht on, kust praegusel kewadisel ajal kõige paremad haisuelid lõhnawad, nii et iga möödamineja sealt nina kinni pidades eemale rutab, niisama on ka lugu nimetatud joogimajaga. Tore nimi „London", teeb ta küll kõlawaks, — aga arwaste on see wist küll ühe kõige mustema Londoni linnajäu järele nimetatud. Juba eemalt raiutab lõhenejale terwe legion räpaseid ja joobnud mehi silma, kelle töö möödaminejatele auusõnu järele saata on. Hoidku endid naesterahwad sealt eemale; nende kõrwad saawad seal harjumata sõnu kuulda, mis kusagil sõnaraamatus ei seisa. Niisama on lugu ka joogimaja sisemise eluga. Joodikud ja hulgused, kes igast kohast wälja tõugatud, tolgendawad luurates ja saaki otsides ühest ruumist teise, iga kogemata sisseastunud inimest tülitades ja tõugates — ning tüli norides. Waesed Härjapea jõeääred elanikud! Jumal on teile raskesti oma karistusewitsa peale pannud.

Uus ajakiri. Nagu meile usutawalt poolt teatatakse, hakkab ligemal ajal Tallinnas uus mesilaste kaswatuse, ajaharimise ja sulaloomade pidamise kuukiri „Mesipuuard" ilmuma, hra Aug. Arro toimetusel, kes Eestimaal erapooletu mesinikuna tuntud on.

Mere rand kalaturust kuni sadamani on nüüd planguga mõlemilt poolt rahwa eest kinni pandud, mõne puuwilla palli pärast. Ei tea, kas peaks seda tänawu suweks ülepea awatama? Oleks küll wäga kurb kui seda mitte ei tehta. Kus peaksiwad siis need inimesed, kes sõda linna sees elawad ja päewa otsa omas ametis kinni on pidanud olema, oma aega õhtutel wiitma ja Jumala loodust waatlema, mis sellest rannast iseäranis kena on. Oleks wäga soowitaw, et seda randa nende päewade sees rahwale awataks, sest õhud on kaunis soojad, nii et ei pruugiks enam linna kolgitoru otsas istuda, mis praegu weel planguga sissepiiramata on ja kaunis heaste „lõhnab" waid enam kaugemal liwide otsas, kus see lõhn nii ninasse ei tungi.

Kitsas tee, mis promenadi kõrwal ümber linna wiib, on rattasõitjate jaoks määratud, aga alati on ka jalutajaid teel, mitte üksi lapsi, waid ka täiskaswanud ja iseäranis naisterahwad. Kas peaks selle tee peal tõeste pehmem wõi kergem, käia olema? Kas tõeste siis rahwas sellest aru ei saa, kui rattasõitja oma aastamaksu maksab, siis tahab ta ka, et teed mis selle rahaga ilusal peetakse, puhtad on, kus ta takistamata sõita wõib.

Laupäewane „Kalewi" perekonna õhtu 22. aprillil pakkus Tallinnalastele, muusikalisest küljest, arwulbast tublit lõbu. Näha on et „Kalewi" eestseisus oma seltsi liikmete eest hoolt wõistab kanda. Harilikult on meie perekonna õhtutel niisugused wesised, igawad palad, et wägise uni tükkitama kipub, kuid täheudatud õhtu oli kaugelt teine.

Kõige enne tuliwad herra Topmanni segakoori laulud, mis nagu näha headesti harjutatud oliwad. Laulud kõlasiwad puhtalt ja tundmusrikkalt.

Sellele järgnesiwad Peterburi Eesti kunstnikute herrade Lindpere, Lüdigi ja proua Lüdig-Sinkeli ette asted. Herra Lindpere wiiulimäng oli tubli, iseäranis imelikspanemise wäärt on tehnikalik osawus. Proua Lüdig-Sinkeli laulud, näkti iseäranis rohkesti meeldima, sest ikka ja jälle sai ta wälja kutsutud. Tõele au andes, laulis ta ime ilusasti.

Herra Lüdig'i klaweri mäng, täitis ka oma kohut hästi. Kriduwäärt, et ta santasia selge ja kõigile arusaadaw on.

Herra Kippi kõnet ei olnud. Nagu ta ise ütles, ei pidanud tema noore poole küllalt huwitust pakkuma. Lõpuks oli tants, sellega siis pidu lõpp.

Kuid olgu weel paar sõna „Estonia" klaweri kohta öelda, see wigase häälitega mängukriist seltsimajasse küll ei kõlba. See wõib inimestel muusika tundmused ära rikkuda.

Awaldame tegelastele nende tublite toodete eest enda kõige suuremat rahulolemist.

-nn-

— Politsei agarodi asjus kuulukse nüüd, et otsus, mis Peterburi kohtupalat andis, mitte lõpulik pole, waid asi weel kord senatis arutusele tuleb. Nii ei wõi sest sugugi olla, et tähendatud maotük linna kätte läheb.

Tulekahju. 27. apr. kell 5 p. l., läks Narwa m. nr. 68 tuli, ettawaatamata oleku pärast lahti. Tuli jõuti enne ärakustutada, nii et tuletõrjujate abi waja ei olnud. Kahju umbes 150 rbl.

Wanapoisi päewaraamat.

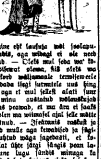

Tere hommikut, armas lugeja! Palun lahkesti wabandada, et mõned päewad kadunud olin, aga see sündis tõeste kimamiuu tahtmata. Mina põen juba tuuet aastat jooksewa haigust. Küll olen kõiksugu arstirohtusi tarwitanud, mis aga iganes keegi külanaine ehk lausuja wõi soolapuhuja õpetada teadis, aga midagi ei ole need silmaaale aidanud. — Oleks mul seda wa' kõlisewat wõi krabisewat olema, siis oleks wa ehk ka wahest kord wäljamaale terwisewetele reisinud; seal pidada isegi surmitele uus hing sisse puhutama, aga et mul sellest alati suur puudus on ja minu austatud wõlausaljad mind alati silmas peawad, et ma ära ei saaks põgeneda, siis olen ma wiimasel ajal selle mõtte hoopis maha jätnud. — Iseäranis raskust ja piina sünnitawad mulle aga kewadised ja sügisesed ilmad ja juhtub wäga sagedasti, et koguni paar nädalat ühte järgi sängis pean lamama. Niisugune lugu sündis minuga ka möödaläinud nädalal ja haigus oleks sel korral õige kaua kestnud, kui mitte praegused soojad ilmad kergitust ei oleks toonud. Nüüd wõin ma aga jälle oma jalgu ja käsa liigutada, ja olen jällegi selles seisukorras, et teile oma igawat elulugu edasi wõin jutustada. Aga kuhu kohta ma siis õige pooleli jäin? Hm . . .? Ah, soo! Mäletan! Ma kõnelesin ju sellest, kui kaugele ma oma õppimisega olin jõudnud. Ainult see jäi mul weel juurde lisada, et neiu Sõna minule aasta lõpul kõige parema koolitunnistuse wälja kirjutas, mille eest mulle minu kadunud ema toreda pasuna ja weikese mängupüssi kingituseks andis. Ma olin kingitud asjade üle nii rõõmus, nagu Krõösus sel silmapilgul, kui ta tuleriidalt peasis. Aga kui liig ülirikesed on kõik ilma rõõmud; niisamasugune lugu oli ka minuga: kui ma oma weikese õele, kes alles mõned nädalat wana oli ja häälis puhlas, kõige teerulisemad jahisarwe lood kõrwu olin puhunud, nii et õekene selle mõjust peaaegu kurdiks jäi, ja oma mängupüssiga meie kassi ja weikese toakoera pimedaks olin lasknud, siis wõttis ema isa tungiwa nõudmise peale mõlemad kingitud asjad jälle oma walitsuse alla ja ma ei ole neid kuni tänasent enam näha saanud. Nagu ma pärast kuulda sain, olla neid Piibu külasse minu tädipojale mängida saadetud, kes neid aga wäga mõistlikult olla tarwitanud, nii et sellel mingit halba tagajärge ei olnud. Aga, noh, jätame püssi ja torupilli oma paika ja sammume minu elulookirjeldusega edasi.

Peagi tuli teine ootamata pauk, mis minu tarkust, waimuannete kõrgust ja edasipüüdmise tahtmist minu wanemate silmis märksalt wähendas. Wa' Tallinna onu tuli kord meid katma, ja et ta mõneks päewaks meile jäi, siis kõnelbi ja arutati kõik asjad läbi, mis üle aga iganes keegi surelik rääkida wõib. Wiimaks tuli ka minu pisikeisikkik wähese kõne alla. Ema teadis rääkida, et minu omas õppimises ime agaralt edasi jõudwat, kus juures ta, et onu kahelbes pead raputada julges, minu kiitusteks nõretawa koolitunnistuse, millele neiu Sõna pool klaasi läkkasti peale oli kallanud, tõenduseks ette näitas. Wa' Tallinna onu oli aga niisugune mees, kes elus liig palju oli kannatanud, ja kes ialgi midagi ei uskunud ja tõeks ei tunnistanud, kui ta seda mitte ise põhjalikult järele ei olnud proowinud. Nii ei uskunud ta siis ka oma õe juttu, waid tahtis ise minu osawust järele proowida. Ma wärisesin ja lähikesed kintspüksid feelsiwad peäle, kui ma selle peale mõtlesin, mis nüüd tuli tulla. Onu lasi mind omale minu koolitraamatuid, millede lehtede otsad kõik ime toredaste kõwerakas oliwad käänatud, mida kooliõpetajad harilikult eesli kõrwadeks nimetawad, ette näidata, ja siis algas katsumine wõi koolamine wõi — pagan teab, kuda seda onu nimetas. — Kes seda kõik nii hästi mäletab! Mis nüüd järgnes, selle üle ma waikin, ainult seda olgu auustatud lugejale awaldatud, et ma poole tunni pärast pisarad silmas, wana koitunud orika kõrwal nurgas seisin ja ema neiu Sõnale kõige waljema noomituse andis, kus juures ta poole kooliraha tagasi nõudis ja ühtlasi ka seletas, et ta weikest Saskat edespidi tema juurde mitte enam kooli ei too, waid selleks ühe parema ja usaldawama wälja walib. Et aga ümberkaudu ühtegi niisugust isikut ei leidnud, kes selleks kohane oleks olnud, siis jäeti mind weel pooleks aastaks Parda mõisa aida waba elu elama ja lubati mind eestulewal augusti kuul Kalu linna wiia, kus sel ajal tuttaw koolimees Kanter poislaste alguskoolis kooliõpetajaks oli. Ja kuda mõeldud nõnda ka tehtud. Waba aeg jõudis ime ruttu mööda ja koolaeg jõudis kätte.

(Järgneb.)

Päewakaja.

Läänemaal.

Wana, igapäewane, ärakulunud lugu . . .

Jaan ja Anna, nad taluperemehe juures teenijad . . noored, elurõõmsad, palawa werelised . . .

Kewade on looduse ja armastuse õitseaeg. Ja selle tagajärg on . . .

Et Anna majast wälja aetakse — wiletsuse ja nälja kätte.; wäikene, wäetikene, inimese laps surma-häbaohtu saadetakse . . .

Põlgus ja naer kõlab petetud naesterahwale järele. Jaanile aga koputatakse õla peale ja ütelbakse mõnusa naeratusega:

„Tubli poiss! . ."

Ahastus ajab Anna hingekarjatse juurde troosti ja kinnitust otsima. Aga meie Isand Jehowa on püha wihaga Jumal — troosti asemel kuuleb Anna kibedat etteheitmist ja walusat lattust:

„Kahetse oma pattu, õnnetu hing! . . . Mõtle oma süü koorma peale! . .

Nälg ja jäme . . . Kõige suurema tahtmise wõimu ja meelekindluse juures ei sunda inimene neid omeli mitte wälja kannatada. Ihu nõuab toitu — hoolimata „raskest patust." . .

Ja Anna otsib tööd . . .

Aga mis sunnib armulist, paksu linnaprouat nägu kõrwale põõrama ja nina krimpsu tõmbama, kui Anna talle oma lugu on jutustanud. Esiteks sai ta waese tüdruku wiletsusest kuni pisarateni liigutatud, aga kui ta lõpuks wiletsuse põhjust kuulis, põgenes ta Anna eest, nagu oleks see katkutõbine olnud.

Anna ei leia tööd; keegi ei taha niisuguse „langenud inimesega" tegemist teha, — weel wähem teda oma teenistusesse wõtta.

Häda on kõige kõrgemal kraadil.

Ehk aitab wolikogu! Tõrkab Anna meelde.

Aga wolimehed arwawad, Anna olla noor ja tugew tüdruk, wõida tööd teha küll. Wallal muidugi wähe raha, waesid muidugi palju juba kaelas küll.

Mida nüüd peale hakata? . . . Ühelt poolt sunnitakse tööle, teiselt poolt ei anta talle tööd.

Häda, nälg, inimeste ja seltskonna põlguse-awaldamine, — kõik see ühe niisuguse nõrga asja wastu, kui noore naisterahwa süda . . . Kas see siis ime on, kui wiimane nõrkeb.

Anna ei jõua seda wäljakannatada; — ühel hommikul leitakse tema keha, laps kindlaste rinnale surutud, lähedal olewast jõest . . . Ta oli peastmist leidnud . . .

Äraneetud, ülekohtune awalik arwamine, milles ühte süüosalist mägilaseks ülendatakse, teist, nõrgemat ja, wõib olla, wähem süüdlast, kahekordse mõõduga karistatakse! —

Aga seda nimetatakse õiguseks . . .

Eduard Brakmann.

Uuemad sõnumid.

Peterburist. Ristleja „Gromoboi" kapten Brusilow on mere kindralstabi ülema asemikuks nimetatud. 26. apr. sõitsiwad Keiserlikud Majesteedid, Keiser ja Keiserinna Aleksandra Feodorowna ühes lastega Tsarskoe Selost Peterhofi.

— Linnas on homse R. n. ja R. w. kogu awamise pärast suur ärewus. Linnawolikogu liikmed on omale awamise puhuks piletid muretsenud.

— Nimetatakse: Kokowtsew rahaministriks, Schirinski, Schihmatow Siinodi ülem prokuröriks, Stolõpin sisemiste asjade ministriks.

R. n. kogu liikmete nimed keda R. n. koguliikmete walimiste osawõtjateks on tähendatud, on awaldatud: Nõukogu auesistuja on Suurwürst Mihail Nikolajewitsh, eesistujaks krahw Solski, abi eesistujaks riigisekretär Fritsch nimetatud.

Täna on pealinn lippudega ilustatud, igal pool on piduliik lood, ilm on tore ajalehtede weerud on pidulikkude kirjeldustega täidetud, mis ajaloolise silmapilgule on pühendatud.

Tähtsas laulataja ja muusikamees Glasunow kirjutas rahwa asemikudele hümnuse. Ope-asutustes, pankades ja walitsuse asutustes ei ole mingit tegewust, liikumine linnas on harulbane elaw.

— Eila jõudsiwad ligi 100 Wolikogu liiget pealinna, Wolikogus on ligi 430 liiget.

Wolikogu liikmed kes töötawatest rahwa kihtidest on walitud, nimelt talupoegadest ja töölistest, asutasiwad parlamentlise töö gruppe nimelise partei, nad töötasiwad omale programmi walmis.

Esimene R. n. kogu istumine on 28. apr. mõistlikude hulgast R. n. kogusse tähendatud 90 liikme nimed on wälja kuulutatud, muued, haiged ja kraalewad ei ole mitte arwatud.

Moskwast. Admiral Dubassowi terwis on juba wähe parem, ta wõib juba teenistuse

kohta läiwaid kirjast wastu wõtta. Kurjategija isikut pole jõutud weel selgeks teha.

Jaroslawist. Pesumaja (stempel) põleb, palaw tin ja walituul aitawad tuld lokalisemaks minna.

— Pesumaja ja ligi 30 poodi põlesiwad ära. 27. apr. Riigiwolikogu awamise päewal walitsuste asutustes tegewust ei ole. Wolgawest alaneb kiiresti.

— Jaroslawi kreisis olewa Sokolowi wabriku 3000 töölist streigiwad edasi. Tööta tööliste arw suureneb linnas. Schwetnikowi saeweskis jäiwad tööd seisma. Dunajewi tuletiku wabrik seisab. Mitmed panewad weel omad wabrikud kinni.

Rostowist D. ä. Usenko tehnika kontoris on pommide walmistamise koht, mõnikümmend walmis pommi, kestast ja laadimiseks tarwitatawat plahwatise materiali leitud.

Asutuses olewad inimesed wiskasiwad politsei peale 4 pommi, kõik lõhkesiwad, surma ega haawata pole kegi saanud.

— Eliasoltja juut, kelle tsumadanist 20 laetud pommi leiti, wõeti kinni.

Odessast. Ülikooli nõukogu saatis R. w. kogule järgmise telegrammi: — Arusaades, et ainult wabamate seaduste wäljaantmisel wõib waba ülikool asuda, terwitab Nowrossija ülikool, Riigi Wolikogu awamist nagu esimest sammu konstitutsionilise demokratilise parlamentliku riigile. Selle kõrge eesmärgi kätte saamiseks peab Riigi Wolikogu rasket wõitlust wõitlema ja palju kannatama.

— Sõjakohus mõistis talupoja Romsu, kes sõjariistus, Tõha magasini tungis ja raha nõudis, poomise surma. Kohus palub ülemalt poolt nuhtluse kergitust.

Simferopolist. Linna wolikogu arwab Riigi wolikogule saadetawas telegrammis, et Riigi wolikogu liikmed wäsimatamata saawat töötama, et rahwale kodanlist ja politilist wabadust muretseda.

Simbirskist. Linnawolikogu teatab Riigi wolikogule saadetawas terwituse telegrammis: Rahwas on kindel, et tema asemikud neile peale pandud lootust saawad teoks tegema ja õnnetumale isamaale rahu tooma. Kõige wene elu leguneme kuulutasiwad isamaa ... Sel raskel ajal wõitlewad rahwa-asemikud kindlasti ja karimata rahwa kasuks eest, seda nõuab ka riigi kasu.

Tsaritsõnist. Linna erakorraline walitsus tegi otsuseks: Riigi Wolikogu awamise päewa pitkaliku Jumalateenistusega pühitseda. 2. Riigi Wolikogu awamise mälestuseks asutatud alg-kooli kõsjeõnnistada, Riigi Wolikogu liikmetele ja nende tegewusele õnne soowida.

Samarast. Täna, 27. apr. walitsuse-ega erasutustes tegewust ei ole. Magasinid ja kaubamajad on kinni.

— Simbirski börse komitee saatis Wolikogu esitajale järgmise telegrammi: Simbirski börse komitee terwitab esimest Wene parlamenti ja soowib täielist kordaminekut ammugi soowitud reformide eluse wiimiseks.

Krementshugist. Sotsialrewolutsionärid Osetkin ja Abramow, keda lõhkeriistade warjamises süüdistatakse, ja Sidorenko, rööwimises süüdlane, anti sõjakohtu alla.

Poltawast. Wangist wabastati 25 politika süüdlast.

Riiast. Täna kella kahe ajal päewal haawas riisujate salk Miltawi alewis wiie paugaga Roberti ja Leisti wabriku direktori surmawalt.

Sõsranist. Peale 300 talumaja, mis Uninski külas ära põlesiwad, on weel Sarbini külas 25, Dimitrijewskis 28, Nowodimidowkis 30 ja Brsusanas 175 maja tule ohwriks saanud.

Warsjawist. Streikijate linnatöölistega ühendasiwad endid weel jagu linna weetorude panijaid töölisi, linna weepuudusega ähwardades.

Tulonist. Soomuslaew „Admiral Makarow“ lasti wette. Juures oliwad Mellenburg Schwerini hertsoginna ja kadunud admirali lesk.

Tshitast. Ajalehe „Sabaikalje“ toimetaja Soltatow on oigeks mõisteti, sekretär Mihailow ja kaastööline Bolokin mõisteti aastaks kindluse wangi.

Tiflisist. Mõne päewa pärast on Grusini waimulikkude meeste nõupidamine Grusinia kirikute ja teenrite üle. Tehti otsuseks asja nii käsile seada, et Grusia ekssarhiks Grusinlased olekstwad, et Grusini kirikul oma, ülemeremaalisest Sinodist waba, erakorraline walitsus oleks.

Turinist. Nõupidamisel, millest prefekt, bürgermeister, wabrikantid ja streigi komitee osa wõtsiwad, tehti otsuseks streiki lõpetada. Täna algas töö.

Londonist. „Daily Mail’ile“ teatatakse Kairost, et walitsus Sinai’se kawelid, 3 suurtükki ja suuremat wäeosakonna piiri kaitsemiseks on saatnud.

— Komisjoni asutamise küsimus, tööliste seaduse projekti läbiwaatamiseks, sünnitas walitsuse ja tööliste wahel mõtete lahkuminemist. Walitsuse poolt nimetati 2 liberal tööliste partei liiget, aga mitte ühtegi päristööliste partei liiget. Geir Gardie ütleb: midagi ei wõi traktunionistid komisjoni nimetamise wastu teha, see ei tähenda muud midagi, kui päris tööliste partei kõrwale lükkamist. Tradeunionistide esimees lükkab Geir Gardie arwamised ümber: häälteenamusega 320 poolt 49 wastu, wõeti walitsuse poolt ettepandud komisjoni kohta käiwad otsused wastu.

— Suurem osa ajalehti pühendawad Wenemaale tema ajaloolikuks päewaks, R. W.-kogu kokkukutsumiseks, tundmatte ja luulerikkaid kirjatükisi.

Port-Saidist. Sultani troonmõudja wägede wahel sündis kare kokkupõrkamine Miltsia jõe kaldal. Sultani wäeb wõeti jõest ülekulemise ajal kange tule alla ja lööti tagasi, 30 surnutena ja palju haawatutena kaotades.

Wiinist. Ehituse firmade saadikud tegiwad erakoosolekul otsuseks: kui töölised neljapäewani mõne oma firma boikoteerimist järele ei jäta, tuleb neid lahti lasta. Ajalehtede teadete järele ei ole tööliste poolt järele andmist loota. Nii seisab 40000 töölise lahtilaskmine ees.

Konstantinopolist. Sultani käsu peale algasiwad ministrite istumised Inglise-Türgi intsidenthi pärast, otsus ei ole weel tehtud. Täna käis ülemiste asjade minister Briti saadikul külaliseks. Näha on, et Porta oma poolt konflikti otsustamiseks abinõusid pakub.

Luisenist. Walimised on kreisi komisjoni poolt muudetud, sest et temast wähem kui 500 walijat osa wõtsiwad.

Telegrammid.

Peterburi telegrahwi-talituse poolt.

Keisri Majesteedi troonikõne,

peetud Riigiwolikogu awamise päewal, 27. apr. 1906.

„Kõigekõrgema tahtmisel minu hoolekandeks antud isamaa hea käekäigu eest hoolitsemine, ärratas Mind rahwa saadikuid seaduseandmise tööst osa wõtma ja kaasa aitama kutsuma. Kindlas usus Wenemaa hea tulewiku kohta terwitan Mina Teie isikus neid paremaid mehi, keda Mina armastatud alamatel wälja waliba käskisin.

Raske ja keeruline töö seisab Teil ees. Usun, et armastus isamaa wastu, palaw soow teda teeniba, Teid waimustab ja kokku köidab.

Mina aga tahen Minust kingitud seadused kõikumata hoida kindlas usus, et Teie kõik oma jõu isennast ärasalgawa isamaalisku töö, Minu sütamele nii lähedal seiswate talupoegade tarwituste selgitamiseks, rahwa walgustamise ja terwe hea käekäigu eest hoolitsemise jaoks arwatmeelespidades, et isamaa waimlise suuruse ja hea käekäigu jaoks mitte üksnes wabadust waja ei ole, waid ka korra hoitmine seaduslikul alusel.

Mingu täide minu palawamad soowid, oma rahwast õnnelikuna näha ja ei Oma Pojale heas korras seiswat ja walgustatud riiki pärandusseks wõiksin jätta.

Jumal õnnistagu Minul ühes riigi nõu- ja wolikoguga ettseiswaid töösid ja saagu see päew sest saadik Wenemaa waimlise uuenduse ja tema paremate jõudude uueste sündimise läbi kuulsaks.

„Algage püha tundmusega tööd, mis peale Mina Teid kutsusin ja tehke Tsaari ja rahwa usaldus tõeks. Jumal aidaku Teid ja Mind.“

Üheäaleline kaua, mitte waikiwa wali „hurra“ hüüdmine oli wastuseks Keiserliku terwitamise peale.

Preobrashenski polgu muusikakoor kordas mitmel korral riigi hümnust.

Peterburist. Riigiwolikogule saadeti Kiewi linna walitsuse, ringkonna rahwa wabaduse komitee, politehnikumi professorite, waimuliku akademia, Kiewi juutide ühisuse poolt terwitus telegrammisi.

Kajanist. Rahwas pidas õhtul Dershawini ajas miitingi ära, ja awaldasiwad Riigiwolikogu kokkukutsumise kohta walljemat protesti. Ligi 300 inimest oli koos, noort naesterahwast, kes kõnet tahtis pidada, katsuti kinni wõtta, aid koosolejad ei lasknud seda sündida. Selle juures lasti mitu pauku. Ned pilsati kasakatest siia. Ülepäewane streik, mis protesti awaldamiseks Riigiwolikogu kokku kutsumise pärast algas, lõpes ära.

Kishinewist. Stermanni majas Swetshnaja uul. lõhkes pomm. Ahi ja mööbel tras on purustatud, seinad rikutud. Lõhkemise jõud oli nii suur, et naabruses olewate majade aknaruutud purustatud saiwad. Inimeste ohwrid ei ole. Seeltsamast korterist leiti weel üks pomm. Stermannide abielupaar wõeti wangistuseks, preca ja sulane põgenesiwad ära. —

Warshawist. Kolesti wärawate taga kogusiwad minu u da tööl st kokku, punaste lippudega lehwitades ligenesiwad nad linnale, neile tuli kasakate salk wastu, need tungisiwad selga peale, mille keskelt trugud lõlasiwad, hobu rauttee kutsarid ja üks naisterahwast haawasiwad. Lahku läinud salk kogus uuesti kokku, kasakad endsiwad kogutust, üks tööline sai surma.

Simbirskist. Kadettide ileüldisel koosolekul tehti otsuseks terwituse telegrammi Riigiwolikogule saata, ja komisjoni waliba, kes mõnede meeleawaldiste ajal pekka saanud isikute asja uurima hakkab.

Minskist. 4 politika süüdlast saadeti Tomski kubermangu. Sõjawäe surnuaia peal wõtsiwad soldatid 2 realkooli õpilast kinni, kes päästetese kompsu 96 kroonu püssi padruniga ära weita tahtsiwad.

Roomast. Roomas ja Milanis kuulutati üleüldine streik wälja. Ajalehed ei ilmunud. Minister president Sonito teatas saadikute kojale, et walitsus oma kohut täidab ja waljusega korda alal hoiab; sellejuures loodab ta ka saadikute koja abi peale.

Peterburist. Petrunkewitsh ütles oma kõnes: „Meie ausus ja südametunnistus käsib meid, et meie esimene mõte, meie esimene waba sõna nendele oleks pühendatud, kes oma wabaduse meie kallt isamaa wabastamise heaks on ohwerdanud. Kõik wangimajad riigis on täis, tuhanded käed sirutawad ennast lootuse ja palwega meie poole; mina arwan, et meie südametunnistus meid sunnib kõike meie jõudu, mis meil praeguses seisukorras on, selleks tarwitama, et wabadus, mida Wenemaa enesele lunastab, enam mingisuguseid ohwrid ei nõuaks.“

Lõpuks tähendas kõneleja: „ehk küll praegu see küsimus arutamise alla ei tule, sest et see omal ajal arutamisele tuleb, siiski, kui Keisri troonikõne peale wastata tuleb, ei wõi meie seda südamepõhjast tulewat walukisa tagasi hoida, et wõi kõike seda südamesse kogunud walu tundmust awaldamast tagasi hoida, ei wõi ütlemata jätta, et waba Wenemaa kõikide wabastamist nõuab.“ (Kõwa käteplaksutamine.)

Muromtsew awaldas südamlist tänu selle au eest, et teda Wolikogu esimeheks walitsi ja tähendas selle peale, et esimehe walimine samm Wolikogu korraldusest on, kelle ülesandeks kõrge töö, „rahwa tahtmise“ täitmine on, mis ennast üksnes korralikult ja alatasa kõikumata seaduseandwate asutuste peal põhjeneb. Muromtsew awaldas soowi, et kõigil jõudu jätkuks oma eeseisewat rasket tööd isamaa kasuks kanda, ja awaldas lootust, et töötamine konstitutsionilise Isewalitseja eesõiguste tarwiline austamise ja walitsuse täielise uuenemise põhjal läheks.

Naljaks.

Ananjewi linna ispravniku juurde ilmub näitleja B.

— Ma soowiksin teie linnas näitemängusi toime panna.

— Kes neid siis pealt waatama tuleb? — küsis ispravnik.

— Kuidas kes, teil on ju palju haritlasi.

— Ah teie tahate näitemängu haritlaste jaoks toime panna! Siis teate mis? ehitage näitelawa wangimaja hoowi peale... Sest teate, minu haritlased istuwad seal juba ammugi wangis. Wõite kindel olla, et teater alati täis on.

Tähele panna!

Eestnlewaks juweks soowitan oma suurest walmistehtud riiete tagawarast:

Meesterahwastele!

Uute palituid, ülikonnasi, püksisi ja westisid. Peeriülikonnasi kõige paremast läbikoetud eliidest. Peale selle soowitan suures wäljawalikus meesterahwa kübaraid, maniskaid, kraesi ja kõige uuema moe järele walmistatud shlipsusi.

Naesterahwastele:

Kõige uuema moe järele walmistatud jakkisi ja üli toredaid pelerineid. Kõik riided on ilma

walge lõngadeta

ja oma töökojas asjatundja juurdeldikaja juhatusel walmistatud.

Palun auwäärt kaubatarwitajaid minu kauplust waatama tulla ja nende headuse üle otsustada. Auupaklikult

B. Rubanowitsh.

Helsingi walmistehtud riiete kauplus. Harju uul. 24.

Hästi! Odawalt!

Ruttu töötab

Gustaw Heiseler ja poja

aura-wärwimise töökoda ja keemiline pesuwabrik,

Tallinnas.

Wabrik ja I. wastuwõtmise koht: S. Roosenkrantsi uul. nr. 32
II. " Niguliste uul. nr. 2.
III. " Suure Tartu maant. nr. 7.
Haapsalus: kaupmees hra Wolens'i juures.

Meie juures wärwitud kodukoetud willased ja poolwillased riided panewad palju aastaid wihmale, tuulele ja päikese wastu, ilma et nad pleegiks ehk wärwi wälja annaks.

Gustaw Heiseler ja poeg on Tallinnas ainsamad wärwija-meistrid.

Rauast haua-aidasi ja ristisi soowitab kõige odawamalt

J. SUNTJA.

Tallinnas, Nunne uulitsal nr. 1.

Weneturu tunned sina!
Selle ääres elan mina;
„Olge head!“ seal sulle hõikan,
Habet ajan, juukseid lõikan.
Minu juurde kiire poe!
Sinu wana tuttaw

Sor.

Hambaarst M. Joelson,

Wiru uul. nr. 10, kort. 1.

Hammaste rawitsemine, plombeerimine, kunstlikud hambad kunstlise suulaega ja ilma selleta. **Wälja-tõmbamine ilma waluta. Waestele:** maksuta ehk poole hinnaga. Kell 10—1, 3—9 p. l.

Igat seltsi wanu rahasi

ostetakse ja maksetakse kõrget hinda. Järel küsida „Nooruse“ toimetuses.

Neljapäewa hommikul **kadus**

üks näitemängu heft Narwa maanteel ära. Ausat leidjat palutakse wõimalikult ruttu seda selle l. toim. ärraanda.

„Lootus“

Pühapäewal 30. aprillil s. a.

Mai wastuwõtmise pidu

hr. Pinna, Teilljärwe, Kuuskmanni, Altermanni, Johansoni, neiude Roseni ja Wõsu kaastegewusel.

Hakatus kell ½9 õhtu.

Lähemalt teated müürilehtedelt.

Seltsiisa.

W. A. Dubas'e Warshawi saapa kauplus.

Tallinnas Kuninga uul. nr. 6.

Soowitab omast täielikust ja suurest wäljawalikust, omast töötuast ja kõige kuulsamatest wabrikutest kõiksugu meeste- ja naisterahwa ja laste **saapaid,** kõiksugu pidu- ja hommiku-kingasid.

Meesterahwa

triik pesu, uuematest moodidest,

shlipsusid, maniska nööpisid, tshummadanisid, reisi korwisid, pleedi katted ja rihmad.

Tellimised kingade ja saabaste peale kõige uuemate moodide järele saawad ruttu ja hästi walmistatud.

Tähtis uudis!

Kaua oodatud ja mitmelt poolt taganõutud

„Saksakele iseõpetaja“

grammatik — kõnelemised ja sõnastik.

Soowitaw käsiraamat kõigile saksakeele õppijatele, kes saksa rahwa teenistuses, on nüüd minu kulu peale ilmunud. See tähtis ja tarwilik raamatu hind on kõwaste köidetud **75 kop.**

M. Kuusiku

raamatukaupluses Tallinnas, Harju uul. nr. 47.

Kes raamatu hinna postmarkides ära saadab, sellele saadetakse raamat kodu.

Riiet wanutab (uhub)

kõige paremini

G. Birck'i

auru jõuul töötaw riiete wärwimise wabrik — **Tallinnas, Maakri uul. 23.**

Mina olen ainus wärwijameister Tallinnas, kellel **oma wanutamise masin on** — kõik teised Tallinna wärwalid lasewad maal mõlditte juures wanutada (uhtuda) ja ei wõi sellepärast mitte igatahes lubada ja töö headuse eest wastutada. Sellepärast saate G. Birck'i juures kõige ruttem ja parem — odawa hinnaga.

Peale selle wõtan **riiete püggamise** (sharimise) odawalt oma peale — seda masinat ka teistel wärwalitel Tallinnas ei ole.

Minu wabrik — Tallinnas kõige suurem ja wanem, asutatud 1820 a. — on wiimase kolme aasta jooksul **kõige uuemate aparatidega ja masinatega** sisse seatud ja peale selle 1905 a. kahekordse kiwimaja läbi suurendatud **Hinnad odawad.**

G. Birck'i

Kuld auurahad. Tallinnas 1904 ja 1905 a. Telefon 114.

auruga wärwimise, preesimise, dekaterimise, trükkimise, weekindlaks tegemise ja keem. puhastamise wabrik. Kinnas nahkade wärwimise koht Eestimaal.

Palun aadressi: G. Birck nr. 23, tähele panna ukse ääres, puud akna all

Lähemal ajal ilmub uus pilkeleht

„Reinuwader“

toimetus kaastöölisteks **Eduard Wilde, Maameha** ja paljude teiste kaastöölistega ... **„Reinuwader“** ...

Ettetellimisi palutakse üles anda.

J. Eihna raamatukpl.

Narwa maanteel nr. 26, Tallinnas,

Eduard Brakmann.

Üksik nr. 10 kop.

Enamtellijatele protsentid.

Uusi ja pruugitud

jalgrattaid

ja nende üksikuid jagusi soowitab **odawalt**

J. Suntja,

Tallinnas, Nunne uul. nr. 1.

Peterburi Kalasshnikowi

aktsia seltsi

ja Riia Champetri (Schindleri) ja C. Kymmeli

õllewabrikute õlleladu.

Tallinnas, Pika uulitsal nr. 41, raekoja turu wastas, soowitab paremat seltsi õlut, nagu: **Santseri, pilseneri, Müncheneri Berlini ja ger õlut, Tafeli, märtsi, laageri ja porteri.** Oma wabriku destilleeritud **mineral weed ja limonaadid, mis prowisori herra Gerhani** juhatusel ja üleswaatuse all walmistatakse.

Tallinna Eesti põllumeeste seltsi wäljanäitusel

hõbe auurahaga kroonitud.

Tellimisi wõetakse wastu: Pika uulitsal nr. 41 ja kõigis Tallinna kauplustes ja õllepoodides. Peale selle Wäikses ta mawa ... Palmbergi majas Uue Kalamaja uul. Kübbermanni majas ja Rõmmel hra Riebergi kõrt mabis kroonu winapoe kõrwas.

Auupaklikult **Carl Hanson.**

Trükitud M. Schifferi trükikojas.

Wastutaw toimetaja ja wäljaandja K. Dräger.